

DARBININKAS

Vol. LXXIX, Nr. 25
Birželio - June 24, 1994 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207 Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

-- Lietuvos branduolinės ir radiacinės saugos konsultacinis komitetas birželio 20-22 d. jau ketvirtą kartą posėdžiavo Vilniuje. Komitetą sudaro 11 narių iš Lietuvos, Anglijos Suomijos, Švedijos, Vokietijos, Ukrainos ir Rusijos. Komitetas svarstė Ignalinos atominės elektrinės saugumo klausimus.

-- Kauno Vytauto Didžiojo universitete birželio 17 d. įvyko iškilminga ceremonija - VDU garbės daktarų regalijos įteiktos poetui Bernardui Brazdžioniui ir akademikui profesorui Zigmui Zinkevičiui. Aukšti akademiniai laipsniai skirti už nuopelnus Lietuvos kultūrai ir mokslui.

-- Keturi nauji ministrai - Vladislavas Domarkas, Albertas Vasiliauskas, Bronius Bradauskas, Aleksandras Vasiliauskas bei ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius birželio 17 d. Vyriausybės rūmose surengė spaudos konferenciją. Į klausimą, ar pagrįstos kalbos apie lito devalvavimą, premjeras atsakė, kad šiuo metu nuvertinti nacionalinį pinigą nėra jokių prielaidų.

-- Lietuvos konsulas birželio 17 d. atsidarė Seinuose. Iš viso Suvalkų vaivadijoje, kurioje yra Seinai ir Punkskas, gyvena apie 15 tūkstančių lietuvių.

-- Inicijatyvinės grupės referendumui "Dėl neteisėtai privatizacijos, nuvertintų indėlių ir pažeistos teisės saugos" surengti nariai birželio 17 d. bandė įteikti Siemo pirmininkui Č. Juršėnui pirmąją surinktų parašų dalį. Siemo pirmininkas atsisakė priimti parašus, vadovaudamasis galiojančiu Referendumo įstatymu, kuris numato, kad šiuos parašus turi priimti ir tikrinti Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas. Juršėnas sakė, negalys atstovauti neesamam prezidentui, o priimti parašus neturi Seimo įgaliojimų. Pirminiais duomenimis, iš viso jau surinkta per 600 tūkstančių parašų, nurodoma Siemo opozicijos parengtame pranešime.

-- Vilniaus Aušros Vartų koplyčioje birželio 17 d. buvo aukojamos mišios Ambasadoriui Stasiui Lozoraičiui atminti.

-- Europos Sąjungos Komisijos Investicijų ir kredito direktorato direktorius D. R. Engelis birželio 17 d. Lietuvos energetikos ministerijos vadovams pristatė sprendimą suteikti Rytų Europos ir NVS valstybėms pagal Europos Sąjungos "Euroatomo" sutartį gauti paskolas atominės energetikos patikimui ir našumui didinti.

-- Gedulo ir Vilties dieną - birželio 14-ąją Vilniaus Arkikatedroje mišias už gyvus ir mirusius tremtinius aukojų vyskupas Juozas Tunaitis, pamokslą pasakė monsinjoras Kazimieras Vasiliauskas. Po mišių žmonės, nešini vėliavomis ir gelėmis Gedimino prospektu atėjo prie genocido muziejaus, buvusių KGB rūmų. Čia, Aukų gatvėje, prie statomo aukuro, prieš prasidedant mitingui, būriavosi žmonės, skambėjo tremtinių dainos. 5 val. popiet vyko minėjimas prie geležinkelio bėgių Naujojoje Vilnioje, kuriame dalyvavo Vilniaus tremtinių choras ir ansamblis "Lietuva", kalbėjo politiniai kaliniai ir tremtiniai. Vakare operos ir baletu treatre skambėjo A. Dvoržako "Rekviem". Arkikatedroje mišias aukojė iš Romos grįžęs marijonų vienuolijės vicegenerolas kun. Vaclovas Aliulis.

"BALTOPS 94" - ŽINGSNIS LINK SAUGUMO

JAV karo laivynas jau 22 metus kasmet Baltijos jūroje rengia tradicinius tapusius tarptautinius jūrų manevrus. Šiemet jie vadinosi "Baltops - 94" (Baltijos operacija-94). Tačiau šiemet kariniai manevrai skyrėsi nuo praėjusiųjų. Šiemet manevruose dalyvavo karo laivai iš JAV, Belgijos, Danijos, Vokietijos, Suomijos, Olandijos, Norvegijos, Lenkijos, Rusijos ir Švedijos. Manevruose pirmą kartą dalyvavo ir Lietuvos fregata "Aukštaitis". Latvija mokymams karo laivo neparuošė, o Estija jų neturi, todėl šių valstybių atstovai maenevruose buvo tik stebėtojai. Karinių manevrų dvasia apėmė ir Lietuvos susisiekimo ministerija, kuri nepatenkinta karinių laivų vizitais Klaipėdoje. Birželio 10 d. lankėsi Vokietijos katerių eskadra, birželio 13-15 dienomis - penki Norvegijos kariniai raketiniai kateriai, o birželio 23-26 dienomis Klaipėdą aplankė JAV minikas "Hayelar". Kiekvienas laivas valiuota smukėle reikalaujamas uosto rinklavas. Ne jau Lietuvai valiutos nereikia?

Kariniai manevrai prasidėjo birželio 7 d. ir tęsėsi iki birželio 17 d. Šie manevrai skyrėsi nuo praėjusiųjų ne tik dalyvaujančių valstybių pavadinimais, bet ir pačia karinių manevrų dvasia. Ją pajusti padeda birželio 14-osios Associated Press agentūros pranešimas apie karinius manevrus Baltijos jūroje.

Devyni JAV karinio jūrų laivyno karininkai nusileido parašutais į Baltijos jūrą, netoli Rusijos karinio laivo borto. Rusijos laivo komanda sustojusi prie borto įdėmiai

žiūrėjo. JAV jūreiviai padėjo saviškiams įlipti į pripučiamas gumines valtis, kuriomis devynis savo draugus pristatė į Rusijos laivą. Jie buvo pakelti į denį ir sutikti su vodka ir salami sumuštiniais. "Mes kuriame istoriją - tai fantastiška" - pasakė 32-ųjų metų leitenantas Brad McKinney, džiaugdamasis, kad jis tapo vienu iš pirmųjų amerikiečių, nusileidusių į Rusijos laivą.

Tačiau ne viskas ėjo pagal planą. Amerikiečiai rusų laive tikėjosi sutikti kolegas-keleivius ir parodyti tikrą broliavimosi su buvusiu priešu pavyzdį. Kai Vokietijos uoste Kiel į Rusijos laivą norėjo pasikelti apie 15 JAV jūreivių bei ekspertų, jų planai buvo sugriauti aukštesniojo Rusijos karininko-vado isakymo, - pasakė leitenantas Ryan Zinke. Karininkai buvo nuliūdinti. Tarp jų buvo vyresnio amžiaus JAV karininku, kurie mėnesiais planavo, kaip jie praleis laiką Rusijos kariniame laive.

"BALTOPS-94" kariniai manevrai buvo tik peržiūra to, ko buvusios Sovietinio bloko šalys gali tikėtis iš "Partnerystės vadan taikos" programos. JAV karinio laivo kapitonas Edward E. Hunter, karinių manevrų vadas, pasakė, kad "BALTOPS-95" gali būti jau NATO programos, kuri prasidės sausio mėnesyje, dalis. Šios programos tikslas bus sukurti glaudesnius karinius ryšius tarp NATO ir buvusių priešininkų - Varšuvos karinio pakto šalių.

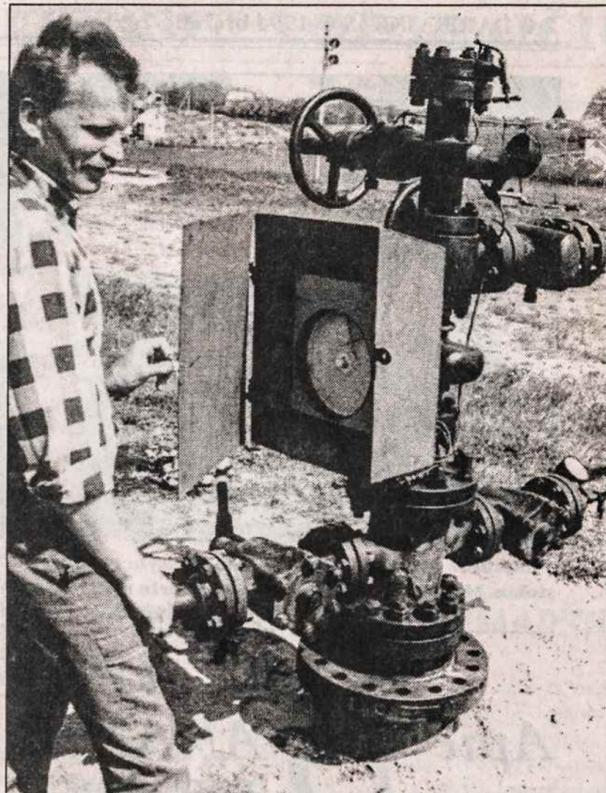
Iš visų šalių, dalyvavusių manevruose, tik Rusijos kariniuose laivuose galiojo griežti apribojimai.

Vyriausiasis Rusijos manevrų vadas uždraudė laivo "Neustrašimij" komandai aplankyti kitų šalių laivus. Nors rusai ir leido apžiūrėti jų laivą, tačiau apžiūrinčiųjų skaičius buvo ribojamas. "Mes norime įgyti patirties santykiuose su NATO laivais ir Baltijos jūros laivais, pažinti vieni kitus iš arčiau, ir tapti draugystės tarp mūsų pagrindu", - pasakė kapitonas leitenantas Jurij Orehovskij, kuris noriai parodė torpedas ir priešlėktuvinius šautuvus. 19-os metų Rusijos jūreivis Igor Ivanon savo išpuodžius apie karinius manevrus išreiškė žodžiais: "Tai buvo įdomu. Tai buvo pirmas kartas, kai aš dalyvavau su kitų tautų atstovais".

Devyni JAV jūreiviai, patekę į Rusijos laivą, buvo tuoj pakviesti į kambarį su gultais, pavaišinti sumuštiniais ir arbata bei vodka su gausybe tostų. Amerikiečiams tai buvo keistas, bet linksmas patyrimas. "Aš metų metais juos mačiau per atstumą ir jie visada buvo priešu", - pasakė JAV karininkas Michael Perdun, tarnaujantis Italijoje. "Tai yra nuostabu", - jis neslėpė savo jausmų.

Manevrai baigėsi. Šalių - buvusių priešininkų - jūreiviai išsiskyrė su įvairiomis nuotakomis apie vieni kitus. Tačiau negalima abejoti, jog tokie manevrai stiprina saugumą Baltijos regione, padeda geriau suprasti vieni kitus, lygiaverčiais pagrindais bendradarbiauti karinėje srityje. Tokių manevrų negalima pavadinti saugumo garantu, bet žingsniu link jo - neabejotinai.

A. J.

Iš šio telkinio netoli Kretingos jau teka lietuviška nafta.
Viktoro Kapočiaus nuotrauka

JAV prezidentas Rygoje susitiks su Baltijos valstybių prezidentais

Kaip praneša ELTA, būsimą trijų Baltijos valstybių prezidentų susitikimą su JAV prezidentu Bill Clinton birželio 14 d. telefonu aptarė Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas ir Latvijos prezidentas Guntis Ulmanis.

Baltųjų Rūmų išplatintame pranešime spaudai sakoma, kad JAV prezidentas Bill Clinton priėmė Latvijos prezidento G. Ulmanio kvietimą liepos 6 d. apsilankyti Rygoje ir susitikti su juo bei su Estijos ir Latvijos prezidentais. Tai bus pirmasis istorijoje JAV prezidento vizitas į Baltijos valstybę.

Jo susitikimo su prezidentais metu numatyta aptarti ekonominę paramą besitęsiančioms reformoms ir prekybos bei investicijų Baltijos šalyse perspektyvas. Taip pat bus aptarti saugumo klausimai, tarp jų, susiję su Rusijos kariuomenės išvedimu iš šio regiono, taip pat Baltijos valstybių dalyvavimas "Bendradarbiavimo vadan taikos labui" programoje.

LIETUVOS MISIJOS PRIE JT VEIKLA

Birželio 6 - 10 d. - Jungtinėse Tautose vyko Vystymosi klausimų pasaulinė apklausa, kurioje dalyvavo Misijos patarėjai Gintė Damušytė ir Darius Sužiedėlis. Tarptautiniai ekspertai analizavo balansuoto vystymosi aspektus ir palaikė rekomendacijas siekiant pilnutinio žmonijos vystymosi ekonominėje ir socialinėje plotmėje. Apklausa surengė generalinės asamblėjos pirmininkas JT Generalinio sekretoriaus Vystymosi programos (Agenda for Development) išleidimo proga. JT valstybės narės svarstys šios programos siūlymus ekonominiams ir socialiniams vystymuisi skatinti ateinančioje Ekonominės ir Socialinės tarybos sesijoje šią vasarą bei 49-toje Generalinės Asamblėjos sesijoje šį rudenį.

Birželio 6 d. - Misijos patarėja G. Damušytė dalyvavo Ekonominės ir Socialinės tarybos specialioje sesijoje patvirtinti Žmogaus teisių komisijos pranešimą apie žmogaus teisių padėtį Ruandoje.

Aplinkos Apsaugos Ministerijai išsiųsta informacija apie JT Aplinkosaugos Programos (UNEP) rengiamą seminarą dėl Montrealio protokolo vykdymo Baltijos valstybėse bei NVS šalyse. Montrealio protokolas siekia riboti žemės atmosferos ozono sluoksnį naikinančių medžiagų vartojimą. UNEP seminaras, vyksiantis Minske (Baltarusija) š. m. rugpjūčio mėn. turi nustatyti kaip minėtas protokolas taikomas buv. TSRS ir Baltijos šalių teritorijoje.

Birželio 7 - 8 d. - Misijos patarėjas D. Sužiedėlis kartu su kitais Baltijos misijų Penko komiteto atstovais dalyvavo pasitarimuose Latvijos Misijoje dėl bendro šių valstybių pareiškimo JT narystės mokesčius nustatančiai ekspertų tarybai. Suderintas pareiškimo tekstas prašo tarybos narių atsižvelgti į ypatingą Baltijos valstybių padėtį ir siekti joms teisingo mokesčio nustatymo. Taryba rinksis į eilinę metinę sesiją šio mėnesio pabaigoje.

Birželio 8 d. - Ambasadorius A. Simutis matėsi su Albanijos Ambasadorium Kulla ir ilgiau pasikalbėjo Saugumo Tarybos rinkimų reikalais. Albanija ateinančiuose rinkimuose kandiduoja į Saugumo Tarybą iš Rytų Europos valstybių grupės. Šios grupės kandidatė yra ir Lenkija. Albanijos ambasadorius perdavė pageidavimą, kad Lietuva paremtų jo valstybės kandidatūrą.

Misijos patarėjas A. Gureckas dalyvavo Generalinės Asamblėjos darbo grupės posėdyje dėl saugumo Tarybos praplėtimo. Su šiuo posėdžiu prasidėjo darbo grupės veiklos antroji dalis, kur bandoma suderinti skirtingus pasiūlymus ir priėti visiems priimtiniui sprendimui.

URM išsiųsta informacija apie papildomus Lietuvai taikomus mokesčius JT Taikos palaikymo operacijos Mozambique fondui. Lietuva šiuo metu šiam fondui skolinga arti 100,000 JAV dolerių.

Birželio 9 d. - Ambasadorius Simutis trijų Baltijos misijų vardu JT Įnašų komitetui įteikė bendrą šių valstybių pareiškimą.

Misija pranešė Nikaragvos misijai, kad Lietuvos Vyriausybė paskyrė Ambasadorių Vytautą Dambrovą atstovauti Lietuvai Antrojoje naujų ir atkurtų demokratijų tarptautinėje konferencijoje Nikaragvos sostinėje Managoje, š. m. liepos 4 - 8. Ambasadoriui Dambrovai persiūsta su konferencija susijusi medžiaga.

Birželio 10 d. - Misijos patarėja G. Damušytė dalyvavo su paskaita Baltijos studijų konferencijoje Chicagoje. Simpoziume "Tarptautiniai santykiai: Baltijos valstybės ir tarptautinė žmogaus teisių politika", Damušytė palygino Baltijos valstybių mažumų politiką su kitais Europos kraštais.

Jau 19-ąją kartą į folkloro festivalį "Skamba, skamba kankliai" gegužės mėn. pabaigoje Vilniuje suvažiuo folkloriniai ansambliai iš visos Lietuvos, iš kurių daugelis pasirodė ir senamiesčio gatvelėse.
Viktoro Kapočiaus nuotrauka

Lietuvos Respublikos Prezidentui Algirdui Mykolui Brazauskui Lietuvos Krikščionių Demokratų partijos MEMORANDUMAS

dėl padėties šalyje

Lietuvos krikščionių demokratų partija atkreipia Respublikos Prezidento dėmesį į dalykus, kurie stabdo pažangią šalies raidą, smukdo žmonių gerovę, griauia visuomenės solidarumo pagrindus.

Visų pirma, krikščionys demokratai reiškia gilų susirūpinimą tuo, kad dabartinės Seimo daugumos bei Vyriausybės ekonominė politika sąlygoja visuomenės turtinę polarizaciją, oligarchijos atsiradimą. Kuriasi grupuotės, daugiausia iš valdžios ir valstybinės pramonės administracijos aplinkos, kurios

asmeninių ryšių ir valdžios neteisėtai teikiama privilegijų dėka puslėkčiui įsigyja valstybės turtą, naudojasi mokesčių bei kreditų lengvatomis. Tuo tarpu absoliuti šeimų dauguma negali pragyventi iš savo ūdarbio ir priverstos skursti. Šeimų dauguma neturi arba neteko turėtų santaupų, nuskurdo ir tapo nesaugios

Dabar vykdoma ekonominė politika neskatina savarankiškos, socialiai stabilios visuomenės forma-

vimosi: nesudaromos sąlygos smulkiam ir vidutiniam privačiam verslui plėtotis, ypač smulkiai gamybai ir paslaugoms, nesirūpinama naujų perspektyvių darbo vietų kūrimu. Smulkiam naujam verslui steigtis ir plėtotis kliudo korumpuotos valdininkijos ir kriminalinių struktūrų veikla.

Neformuojami socialinio teisingumo pagrindai. Teisėsauga apleista. Teisinis nestabilumas ir nihilizmas kuriamas net pačios valdžios pastangomis.

(nukelta į 2 psl.)

Vilniaus šlavėjos piketuoją prie Vyriausybės rūmų dėl darbo stokos. Miesto valdžia neturi pinigų, skirtų miesto tvarkymui. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

Apie BALIONUS, ANANUS ir IUROKRATUS

Neseniai į rankas pateko advokato Povilo Žumbakio komentaru rinkinys. Komentariai buvo skaitomi per lietuviškų radijo valandėlių transliacijas ir perspausdinami lietuviškoje spaudoje. Toks komentarų rinkinys yra gana retas paukštis mūsų išsivijusio literatūroje, todėl tenka atkreipti dėmesį ir žvilgtelėti, ką tai visa reiškia.

Pirmiausia, dėmesin krinta pats knygos pavadinimas. Tūlas new-yorkietis knygą užsisakė tikras būdamas, jog tai būsiąs naujusias

anekdotų rinkinys... Koks siurprizas! Nėra visai aišku, kodėl tokį pavadinimą autorius parinko: ar noras "pasikuklinti", ar pernelyg neberimtai į kūrinių pažūrėta, ar tai "marketing" strategija pirkėjus sudominti? Kiekvienu atveju, knygos pavadinimas, atrodo, bus čia nelaimingas atsitikimas. Yra čia, Rytuose, skaitytojų, kurie galvoja, jog bet koks kitas pavadinimas būtų buvęs geresnis. Gi tūlas tautietis, knygą dorai perskaitęs, buvo tikrai įsitikinęs, kad veikalas pra-

šyte prašosi geresnio pavadinimo, būtent "Bright Ideas by a Frustrated Lawyer". Jeigu noras atrodyti kukliam bus buvęs knygos pavadinimo motyvas, tai ši motyvacija yra be reikalo, - komentari ir geri ir rimti. Amerikiečiai turi įdomų posakį apie kuklumą: "Perdėtas kuklumas, yra ne kas kita, kaip perdėtos puikybės kita forma". Gi jeigu norėta nerimtai į veikalą pažūrėti, knyga darosi bereikalingai ciniška. Žinoma, dar nėra Amerikoje įstatymo prieš ciniškumą, ir mums visiems kartais atrodo, kad būti ciniškam šiuo metu labai madoje, bet tai nėra būtina. Todėl knygos pavadinimas lieka savotiška mįsle.

Šią mįslę bandžiau atspėti skaitydamas autoriaus įžangą. Įžangoje aiškiai pasisakyta prieš biurokratus. Niekur neradau, ką autorius turi prieš balionus ir bananus. Biurokratai ir balionai gali būti "paspipūtę" ar išpūsti, bet kaip su bananais?

Pagaliau prieiname prie pačių komentarų; jų knygoje esama penkiasdešimt du. Visi transliuoti per pusanturą metų; nuo 1992 vasaros iki 1993 m. pabaigos. Bendrai peržvelgus galima pasakyti pagrindinį teigimą: komentarai yra rimti, geri ir įdomūs.

Ypatingai svarbus ir reikšmingas straipsnis, pavadintas "Slaptieji protokoliai"; čia bene bus išdėstyta pagrindinė išsivijusio pozicija Lietuvos komunarų klausimu. Tačiau ne kiek nemažiau geri komentarai pavadinti "Keršto akys aklos" (apie vadinamą nacių medžioklę) ir

"Didelio darbo pradžia" - apie ukrainiečio J. Demjanuk bylą. Tai bus bene vienintelis šio krašto teisininkas, iškėles aikštėn amerikiečių teisinės sistemos pirmuosius (o gal ir ne pirmuosius!) išsigimimo reiškinius. Kiek girdėti, Amerikos teisininkai šiuo klausimu tobulai tyli.

Ši tematika lietuvių tautai yra ypatingai svarbi. Gerai, kad ji buvo surašyta ir išleista - ne vien tik radijo bangomis nuskambėjusi. Bet reikia dar vieno dalyko: šiais klausimais reikia apšviesti ir lituanistinių mokyklų mokinius. Neramu darosi, kuomet jaunuolis ar jaunuolė, baigė lituanistinę mokyklą, iš jos išsineša tokias tautines sąvokas kaip "lenčiūgėlis ir krepšinis". To negana, kuomet visa tauta yra puolama ir niokojama. Reikia jaunimą paruošti kam nors daugiau.

Ne su visais komentarais galima sutikti; kai kuriose knygos vietose tektų ir pasiginčyti bei argumentuoti kiek kitaip. Pvz. skyrelyje "Gerų norų neuženka" kalbama apie JAV LB Krašto valdybos "pamokymus" Lietuvos vyriausybei. Manau, kad tai nesuipratimas, nes T. Remeikis yra akademinis žmogus, o rask akademišką, kuris nenorėtų kitus mokyti! Gal dr. A. Razma per daug akademiškai nusileido, todėl ir įvyko tokiu kritišku metu keistas "nuomonių pasikeitimas", bet kitais atvejais, krizės metu yra buvę daug žiauresnių apskapojimų. Reikia atsiminti, kad nuomonių pasikeitimas, po 50 metų izoliacijos, joku būdu negali būti idealus.

Kitas dalykas, kurį tektų peržiūrėti, tai kanadietės lietuvių pate-

tuojančios praktikos, kai pagal įstatymą amnestija taikoma bylose, kuriose dar nepaskelbtas nuosprendis.

Nacionalinio saugumo srityje: - sustabdyti krašto apsaugos sistemos griovimą, apie ką krikščionių demokratų partijos Taryba 1994.04.08 yra priėmusi specialią rezoliuciją;

- neatidėliotinais teisiškai ir faktiškai sutvarkyti valstybės sieną su NVS, stiprinti jos apsaugą ir gynybą ir joku būdu šios sienos neperduoti vidaus reikalų ministerijai; - neleisti, kad strategiškai svarbių Lietuvos įmonių nuosavybė būtų perleidžiama Rusijos strateginiams concernams ar priedangos struktūroms;

- nesitaikstyti su tuo, kad jokios esminės reformos nedaromos Lietuvos geležinkelių struktūrose, kurių administracija ir toliau stengiasi išsaugoti Lietuvos geležinkelių integritumą ir Rusijos - NVS geležinkelių erdve, per ketverius metus nepasirošę pereiti prie Europos geležinkelių reguliavimo taisyklių; krikščionių demokratų analizė ir pasiūlymai pateikti 1994 m. sausio mėn. 10 d. memorandume Respublikos Prezidentui "Dėl Lietuvos geležinkelių atskyrimo nuo Rusijos - NVS geležinkelių sistemos ir jų integracijos į Europos transporto sistemą", į kurį nebuvo lauktos reakcijos, nematyti rimtų ketinimų iš esmės keisti politiką, o sulaukta tik susisiekiimo ministro atsirašymo;

- sustabdyti krašto apsaugos sistemos griovimą, apie ką krikščionių demokratų partijos Taryba 1994.04.08 yra priėmusi specialią rezoliuciją;

- neatidėliotinais teisiškai ir faktiškai sutvarkyti valstybės sieną su NVS, stiprinti jos apsaugą ir gynybą ir joku būdu šios sienos neperduoti vidaus reikalų ministerijai; - neleisti, kad strategiškai svarbių Lietuvos įmonių nuosavybė būtų perleidžiama Rusijos strateginiams concernams ar priedangos struktūroms;

- nesitaikstyti su tuo, kad jokios esminės reformos nedaromos Lietuvos geležinkelių struktūrose, kurių administracija ir toliau stengiasi išsaugoti Lietuvos geležinkelių integritumą ir Rusijos - NVS geležinkelių erdve, per ketverius metus nepasirošę pereiti prie Europos geležinkelių reguliavimo taisyklių; krikščionių demokratų analizė ir pasiūlymai pateikti 1994 m. sausio mėn. 10 d. memorandume Respublikos Prezidentui "Dėl Lietuvos geležinkelių atskyrimo nuo Rusijos - NVS geležinkelių sistemos ir jų integracijos į Europos transporto sistemą", į kurį nebuvo lauktos reakcijos, nematyti rimtų ketinimų iš esmės keisti politiką, o sulaukta tik susisiekiimo ministro atsirašymo;

- sustabdyti krašto apsaugos sistemos griovimą, apie ką krikščionių demokratų partijos Taryba 1994.04.08 yra priėmusi specialią rezoliuciją;

- neatidėliotinais teisiškai ir faktiškai sutvarkyti valstybės sieną su NVS, stiprinti jos apsaugą ir gynybą ir joku būdu šios sienos neperduoti vidaus reikalų ministerijai; - neleisti, kad strategiškai svarbių Lietuvos įmonių nuosavybė būtų perleidžiama Rusijos strateginiams concernams ar priedangos struktūroms;

- nesitaikstyti su tuo, kad jokios esminės reformos nedaromos Lietuvos geležinkelių struktūrose, kurių administracija ir toliau stengiasi išsaugoti Lietuvos geležinkelių integritumą ir Rusijos - NVS geležinkelių erdve, per ketverius metus nepasirošę pereiti prie Europos geležinkelių reguliavimo taisyklių; krikščionių demokratų analizė ir pasiūlymai pateikti 1994 m. sausio mėn. 10 d. memorandume Respublikos Prezidentui "Dėl Lietuvos geležinkelių atskyrimo nuo Rusijos - NVS geležinkelių sistemos ir jų integracijos į Europos transporto sistemą", į kurį nebuvo lauktos reakcijos, nematyti rimtų ketinimų iš esmės keisti politiką, o sulaukta tik susisiekiimo ministro atsirašymo;

- sustabdyti krašto apsaugos sistemos griovimą, apie ką krikščionių demokratų partijos Taryba 1994.04.08 yra priėmusi specialią rezoliuciją;

- neatidėliotinais teisiškai ir faktiškai sutvarkyti valstybės sieną su NVS, stiprinti jos apsaugą ir gynybą ir joku būdu šios sienos neperduoti vidaus reikalų ministerijai; - neleisti, kad strategiškai svarbių Lietuvos įmonių nuosavybė būtų perleidžiama Rusijos strateginiams concernams ar priedangos struktūroms;

- nesitaikstyti su tuo, kad jokios esminės reformos nedaromos Lietuvos geležinkelių struktūrose, kurių administracija ir toliau stengiasi išsaugoti Lietuvos geležinkelių integritumą ir Rusijos - NVS geležinkelių erdve, per ketverius metus nepasirošę pereiti prie Europos geležinkelių reguliavimo taisyklių; krikščionių demokratų analizė ir pasiūlymai pateikti 1994 m. sausio mėn. 10 d. memorandume Respublikos Prezidentui "Dėl Lietuvos geležinkelių atskyrimo nuo Rusijos - NVS geležinkelių sistemos ir jų integracijos į Europos transporto sistemą", į kurį nebuvo lauktos reakcijos, nematyti rimtų ketinimų iš esmės keisti politiką, o sulaukta tik susisiekiimo ministro atsirašymo;

- sustabdyti krašto apsaugos sistemos griovimą, apie ką krikščionių demokratų partijos Taryba 1994.04.08 yra priėmusi specialią rezoliuciją;

- neatidėliotinais teisiškai ir faktiškai sutvarkyti valstybės sieną su NVS, stiprinti jos apsaugą ir gynybą ir joku būdu šios sienos neperduoti vidaus reikalų ministerijai; - neleisti, kad strategiškai svarbių Lietuvos įmonių nuosavybė būtų perleidžiama Rusijos strateginiams concernams ar priedangos struktūroms;

- nesitaikstyti su tuo, kad jokios esminės reformos nedaromos Lietuvos geležinkelių struktūrose, kurių administracija ir toliau stengiasi išsaugoti Lietuvos geležinkelių integritumą ir Rusijos - NVS geležinkelių erdve, per ketverius metus nepasirošę pereiti prie Europos geležinkelių reguliavimo taisyklių; krikščionių demokratų analizė ir pasiūlymai pateikti 1994 m. sausio mėn. 10 d. memorandume Respublikos Prezidentui "Dėl Lietuvos geležinkelių atskyrimo nuo Rusijos - NVS geležinkelių sistemos ir jų integracijos į Europos transporto sistemą", į kurį nebuvo lauktos reakcijos, nematyti rimtų ketinimų iš esmės keisti politiką, o sulaukta tik susisiekiimo ministro atsirašymo;

- sustabdyti krašto apsaugos sistemos griovimą, apie ką krikščionių demokratų partijos Taryba 1994.04.08 yra priėmusi specialią rezoliuciją;

- neatidėliotinais teisiškai ir faktiškai sutvarkyti valstybės sieną su NVS, stiprinti jos apsaugą ir gynybą ir joku būdu šios sienos neperduoti vidaus reikalų ministerijai; - neleisti, kad strategiškai svarbių Lietuvos įmonių nuosavybė būtų perleidžiama Rusijos strateginiams concernams ar priedangos struktūroms;

- nesitaikstyti su tuo, kad jokios esminės reformos nedaromos Lietuvos geležinkelių struktūrose, kurių administracija ir toliau stengiasi išsaugoti Lietuvos geležinkelių integritumą ir Rusijos - NVS geležinkelių erdve, per ketverius metus nepasirošę pereiti prie Europos geležinkelių reguliavimo taisyklių; krikščionių demokratų analizė ir pasiūlymai pateikti 1994 m. sausio mėn. 10 d. memorandume Respublikos Prezidentui "Dėl Lietuvos geležinkelių atskyrimo nuo Rusijos - NVS geležinkelių sistemos ir jų integracijos į Europos transporto sistemą", į kurį nebuvo lauktos reakcijos, nematyti rimtų ketinimų iš esmės keisti politiką, o sulaukta tik susisiekiimo ministro atsirašymo;

- sustabdyti krašto apsaugos sistemos griovimą, apie ką krikščionių demokratų partijos Taryba 1994.04.08 yra priėmusi specialią rezoliuciją;

- neatidėliotinais teisiškai ir faktiškai sutvarkyti valstybės sieną su NVS, stiprinti jos apsaugą ir gynybą ir joku būdu šios sienos neperduoti vidaus reikalų ministerijai; - neleisti, kad strategiškai svarbių Lietuvos įmonių nuosavybė būtų perleidžiama Rusijos strateginiams concernams ar priedangos struktūroms;

- nesitaikstyti su tuo, kad jokios esminės reformos nedaromos Lietuvos geležinkelių struktūrose, kurių administracija ir toliau stengiasi išsaugoti Lietuvos geležinkelių integritumą ir Rusijos - NVS geležinkelių erdve, per ketverius metus nepasirošę pereiti prie Europos geležinkelių reguliavimo taisyklių; krikščionių demokratų analizė ir pasiūlymai pateikti 1994 m. sausio mėn. 10 d. memorandume Respublikos Prezidentui "Dėl Lietuvos geležinkelių atskyrimo nuo Rusijos - NVS geležinkelių sistemos ir jų integracijos į Europos transporto sistemą", į kurį nebuvo lauktos reakcijos, nematyti rimtų ketinimų iš esmės keisti politiką, o sulaukta tik susisiekiimo ministro atsirašymo;

vos žmogus pasitenkins tokia gausybe kritikos? Ar sugebės jisai išlukštenti ką nors pozityvaus, t. y. ar pasimokys iš lektūros kaip nereikia daryti, ką iš tikro reikia daryti?

Pagaliau reikia pasakyti, kad ši knyga yra vertinga dviem požiūriais:

Pirma: tai yra istorinis mūsų išsivijusio mąstymo užfiksavimas. Neatrodė, jog didelė lietuvių dalis su šiais komentarais nesutiktų. Knyga ypatingai gausiai dokumentuota, kaip reta.

Antra: Povilas Žumbakis ateina kaip naujos raštingos kartos atstovas. Nežiūrint labai aktyvios ir gausios ankstesnės generacijos, ji visdėlio liko beraštė ir savo epochos neužfiksavo. Per savo aktyvumą, tapusi telefono, bet ne laiško karta, ji, deja, stambesnių raštų nepaliko. Malonu konstatuoti, kad su šia knyga ateina nauja karta, kuri šios klaidos nepadarys.

Antanas Sabalis

VIRGINIA ALEKSANDRAVIČIŪTĖ, lietuviškai kalbanti advokatė, teikia paslaugas IMIGRACIJOS bei ŠEIMOS teisiniuose reikaluose. The American Immigration Lawyers Association narė. Turi leidimą praktikuoti Massachusetts ir Washington, D.C. One Bulfinch Place, Suite 100, Boston, MA 02114. Tel.: (617) 723-2242; FAX: (617) 723-1899.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA "AUŠRA". WINC-FM 90.5, Worcester, MA. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Meilus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. Tel. 508 753-7232

NEW YORK-NEW JERSEY-Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-9.30 val. ryto WNWK105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 769-3302.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSU VIENINTĖLE VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

†
KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

**VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO
AGENTŪRA**

- LĒKTUVAI
 - LAIVAI (CRUISES)
 - TRAUKINIAI (AMTRAK)
 - AUTOBUSAI
 - NUOMOJAMOS MAŠINOS
 - VIEŠBUČIAI
 - IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIŲS Į LIETUVĄ**
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

- pakeisti energetikos politiką; atsakyti jos orientacijos į Rytus, netaupumo, neracionalaus energetikos kreditavimo, valstybinių kuro ir energetikos įmonių monopolio, kuris sąlygoja diktatą vartotojui.

Teisės saugos srityje:

- padidėjusiam nusikalstamumui įveikti būtina paspartinti teisės saugos reformą ir ne tik pagerinti jos institucijų aprūpinimą patalpomis bei finansais, bet ir pareikalauti tikros pareigūnų atsakomybės išgyvendinti korupciją, atsainumą, neobjektyvumą, tyrimo ir bylų nagrinėjimo vilkinimą, bet kokius proceso normų pažeidimus, garantuoti tikrą bylos dalyvių saugumą; neatidėliotina sutvarkyti įkalnimo įstaigas;

- sustabdyti plintantį teisinį nestabilumą, kurį sukelia prieštaraujanti Konstitucijai įstatymų ir kitų teisės aktų priiminėjimas. Vyriausybės ir poįstatyminių aktų, nutarimų gausa ir jų kaitaliojimas; - sustabdyti grįžimą prie visuotinio administravimo, kai valdininkai uzurpuoja įstatymo valdžią ir riboja piliečių teises; kaip būtina sąlyga korupcijai išgyvendinti. Vyriausybėje ir žemesniosiose valdžios grandyse būtina įtvirtinti nuostatą, kad valdininkas nieko negali leisti pats, o tik privalo padėti įgyvendinti piliečių teises įstatymų numatyta tvarka; įgyvendinti realią piliečių teisių nepriklausomybę nuo valdininko malonės; įstatymo viršenybę valdininkui; - atsakyti teisingumą diskredi-

Pilies gatvėje, Vilniuje, koncertuoja gatvės muzikantai. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

MEMORANDUMAS

(atkelta iš 1 psl.)

Tokia politika pasmerkia šalį ilgalaikiam atsilikimui, kelia grėsmę demokratijai, diskredituoja atkurtos valstybės institucijas, daro Lietuvą oligarchijos valdoma nuskurdintą visuomenės valstybę. Respublikos Prezidentas su tokia politika neturėtų taikytis.

Lietuvos krikščionių demokratų partija,

vertindama Seimo daugumos ir vyriausybės dabar vykdomą politiką kaip žalingą Lietuvai,

pabrėždama, kad nedelsiant reikia priimti tokius ekonominius ir teisinius sprendimus, kurie garantuotų žmogui galimybę pragyventi iš savo darbo, kiekvieno žmogaus ir šeimos socialinį bei asmens saugumą ir pasitikėjimą ateitimi, siūlo Respublikos Prezidentui, naudojantis Konstitucijos jam suteiktomis galimybėmis, neatidėliotinais imtis būtinų priemonių.

Ekonomikos ir socialinės saugos srityje:

- nutraukti pajamų garantijų įstatymo pažeidinėjimą; neatidėliotai pradėti įgyvendinti naujų darbo vietų kūrimo strategiją; ekonomiškai neperspektyvias darbo vietas keisti naujomis ir tuo pagrindu atstatyti užimtumą bei garantuojamą pajamų lygį, kartu sudarant bazę kitoms socialinėms garantijoms didinti;

- biudžeto pajamas didinti ne įvedant naujus mokesčius ar didinant jų tarifus, o skatinant verslą ir surenkant mokesčius: atsižvelgiant į visuotinį gyventojų nuskurdimą, dabartiniu metu labiau remtis pagal pajamas diferencijuotais tiesioginiais mokesčiais, mažinant netiesioginių mokesčių našta;

- paveikti Seimo vadovybę, kad nevilkintų sveikatos priežiūrą reglamentuojančių įstatymų priėmimo; netoleruoti neteisėtos privačios medicininės veiklos valstybinės socialinės saugos srityje.

- atsakyti vienpusiško rūpinimosi tik stambiųjų valstybinių ir akcinių pramonės įmonių bei žemės ūkio bendrovių interesais, nesudaryti joms išimtinių sąlygų; sudaryti nuolatines teises bei ekonomines sąlygas smulkiam ir vidutiniam verslui bei privatiems ūkiams plėtoti, tuo pačiu formuojant darnią, o ne polarizuotą ūkio

dalyvių struktūrą;

- atsakyti eksporto ir importo muitų kaitaliojimo, išreiškiančio atskirų įmonių interesus; ūkio raidos prioritetų pagrindu nustatyti, paskelbti ir vykdyti ilgalaikę eksporto bei importo politiką; naudojant racionalias importo kvotas ne tik remti savus gamintojus, bet ir palaikyti konkurenciją vidaus rinkoje, ginti vartotojo interesus; produkcijos eksporto rinkų plėtrą laikyti vyriausybės politikos strateginiu tikslu;

- paskelbti valstybės turto pokyčių apyskaitą, suformuoti jo valdymo sistemą Vakarų šalių pavyzdžiu;

- panaikinti valstybinio turto bei anksčiau parduotų akcijų vertės disproporcijas, atitinkamai indeksuojant ir turta ir akcijas;

- panaikinti privatizavimo privilegijas ir lengvatą;

- kompensuoti banke nuvertėjusius gyventojų indėlius, panaudojant lėšas, gautas pardavus valstybės turta rinkos kainomis;

- atsakyti žemės grąžinimo savininkams vilkinimo politikos, suformuoti žemės rinką; valstybės nuosavybėje esančią žemę perleisti pirmiausia privačiam ūkininkavimui, o ne žemės ūkio bendrovėms; pirmenybę teikti savos žemės ūkio produkcijos supirkimui, o ne jos importui;

- atsakyti praskolinimo vartojimo reikmėms politikos, apsiriboti biudžeto išlaidomis; užsienio paskolas pirmiausia naudoti smulkiam ir vidutiniam verslui kredituoti palankiomis sąlygomis, naujoms darbo vietoms kurti, eksportui plėtoti; skatinti finansinį lizingą;

- sudaryti sąlygas ir garantijas sąžiningai sukauptam privačiam kapitalui laikyti Lietuvos bankuose, tuo padidinant Lietuvos kreditinius išteklius ir sudarant sąlygas banko palūkanoms mažėti;

- įstatymu nustatyti ir įgyvendinti indėlių bankuose ir kitose kredito organizacijose draudimą;
- nutraukti Lietuvai žalingą praktiką, kai gyventojams užkraunama energetiniams resursams įsigyti paimtų užsienio paskolų našta, o elektros energija ir transporto paslaugos NVS šalims teikiamos be apmokėjimo;

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —**Ar tikrai sukilimas buvo?**

Atsirado grupelė žmonių, kurie nori perrašyti lietuvių tautos istoriją. Vieną faktą dabar linksniuoja visa lietuviška spauda. Tai pirmas tomas "Lietuvių kovų ir kančių istorijos", kur teigiama, kad vežimai buvo labai humaniški ir kultūringi.

Istorija perrašoma ir toliau. Daugelis gal pastebėjo, kad jau vengiamas partizanų vardas, vėl jie vadinami banditais. O vienas poetas rašė, kad tu banditų niekas nepametė turgas aikštėje. Tai esą šmeižtas.

Einam ir dar toliau. Sovietinis režimas visom išgalėm stengėsi nutylėti 1941 metų sukilimą, visokiais būdais jį nuneigti, suniekinėti. Sovietų valdžiai norėjosi parodyti, kad lietuvių tauta buvo labai pamilusi Sovietų Sąjungai ir "didįjį brolių". Tik keletas chuliganų patriuoksmave, pasivadinę sukilėliais. Tie greitai buvė nutildyti.

Ta idėja, kad nebuvo jokio organizuoto sukilimo, paveikia žmones. Lašas po lašo ir akmenį pratašo. Visur stengiamasi sukilimo neminėti, sumažinti jo reikšmę. Teko skaityti vieną veikalą, kurį parašė daktaras, jau tuo metu baigęs mokslus, savo akimis matęs ir pergyvenęs sukilimą Kaune. Bet po daugel metų visa tai jam taip nudilo, kad jis nebeskiria jokios reikšmės, neprisimena jokios organizacijos, jokios pagrindžio veiklos, nežino, kas tas Aktyvistų Frontas.

Užaugusi karta, girdėdama tokias kalbas, suprantama, dar mažiau žino apie sukilimą. Tuo sovietai ir pasiekė savo: įrodė, kad lietuvių tauta nuo seno yra draugystėje su Rusija, su Sovietų Sąjunga.

O taip nebuvo. Visi vyresnieji tikrai žino, kad 1941 metų sukilimas buvo, kad buvo gerai organizuotas. Kaune veikė penketukų sistema. Dar yra daug gyvų sukilimo dalyvių, kurie išlaisvino Kauną. Vokietijos kariuomenė be kautynių įžengė į lietuvių išlaisvintą Kauną. Buvo sudaryta ir laikinoji vyriausybė, per radiją buvo paskelbta, kad atstotama Lietuvos nepriklausomybė, sugrotas Lietuvos himnas. Tada Kaune kiekvienas iš džiaugsmo verkė. Sujudo ir provincijos miesteliai, miestai ir kaimai. Vėl visas kraštas pasipuošė lietuviškomis vėliavomis. Tai buvo įrodymas, kad lietuvių tauta labiausiai brangina savo laisvę ir moka dėl jos kovoti.

Laikinoji vyriausybė Kaune laidojo sukilėlius. Tos vyriausybės pirmininko pareigas ėjo prof. Juozas Brazaitis, buvęs ilgametis "Darbininko" redaktorius. Laidojant Kaune bendrume kape žuvusius laisvės kovotojus, jis pasakė išpūdingą kalbą: "Nebepirmas kartas šioje vietoje prasiveria duobės, kad priimtų kūnus tų, kurių kraujas reikalingas palaistyti tautos laisvei... Tačiau niekadoms toji duobė nebuvo tokia didelė, kaip šiandien. Tai rodo, kiek Lietuvos žemė yra ištroškusi laisvės... Pajaučiam šių gilių kapų akivaizdoje visos tautos pasiryžimą gyventi per mirtį..."

Sukilimas pareikalavo per 2700 kautynėse žuvusių, 1500 kalėjimuose ir šiaip nužudytų, per 4000 sužeistų. Šio sukilimo kelių dienų žuvusiųjų kraujo auka buvo žymiai didesnė negu 1919-23 kovos metu.

Taigi, 1941 metų birželio mėn. sukilimas tikrai buvo. Jo nenuslėps nė vienas naujos istorijos rašytojas. Kraujo auka niekada nežuvo. Ji nuolat gyvena tautoje ir tautą kelia naujiems žygiams.

Žuvusių atminimas telkė ir telks lietuvių tautą kovai už laisvę ir nepriklausomybę.

Liberalizmas ir Bažnyčia

Kardinolas Paul Poupard

3

Sprendama ši uždavinį, Bažnyčia turi išlikti "liaudiška", t. y. arti liaudies, bet, kita vertus, vyškupai ir kunigai privalo intelektualiai prilygti laikmečio reikalavimams ir iššūkiams. Todėl mes ypač akcentuojame būtinybę kunigams nuolatos studijuoti ir reguliariai organizuojame kvalifikacijos kėlimo kursus, kviesdami profesorius iš užsienio.

Vidinę grėsmę Bažnyčiai sudaro liberaliu atspalviu pasižyminti teologija, kurią, kaip mes žinome, skelbia kai kurie katalikai save vadinantys teologai, laikantys save visų dalykų matu ir nepasirengę pripažinti objektyvią, apreiškiant tiesą. Tokių tendencijų grėsmė mums, be abejo, iškilusi, tačiau aš nemanau, kad mūsų teologai nužengs taip toli kaip kai kurie Vakarų Europos ar Lotynų Amerikos teologai.

3. Etninis arba moralinis liberalizmas

Itin pavojingas liberalizmas yra etikos ir moralės srityje. Etika ir moralė daro poveikį visoms gyvenimo sritims, perduoda principines žmogaus nuostatas, iš kurių kyla svarbius sprendimai, turintys padarinių visai visuomenei. Liberalistinė pozicija etikos srityje veda į utilitarizmą. Žmogaus aukščiausio gėrio ieškant, tai, kas yra naudinga, prilyginama dorai. Per pastaruosius keturiasdešimt metų mums teko savo kailiu patirti dvideidžišką ateistinę moralę. Daugeliui žmonių tebėra būdingas mentalitetas, kuris šia prasme iš tikrųjų buvo liberalistinis. Naudingumo principas, "dorovės požiūriu gera, kas man asmeniškai naudinga, bloga yra, kas man kenkia", iškreipė neuskaitomą daugybės požiūriu žmonių sąžines. Tad šiandien mes turime konstatuoti, kad komunistinis totalitarizmas paliko ne tik nefunkcionuojančią ekonomiką ar labai sunaikintą aplinką, bet ir viduje sugriautą žmogų.

Galime kalbėti netgi apie "suniokotą sąžinę". O kai sąžinės balsas šitaip pasmerkiamas tylėti, moralė ir etika irgi praranda savo vaidmenį. Šiek tiek utruodami galime tvirtinti: liberalistinė moralė mums grėsmės nebekelia, nes ji jau seniai čia įsitvirtino. Didžiausią Bažnyčios uždavinį sudaro žmogaus vidinio atsinaujinimo įgyvendinimas būtent šioje srityje. Todėl Slovakijos vyskupai paskelbė paskutinę amžiaus dekadą "dvasinio atsinaujinimo dešimtmečiu". Jie suprato, kad atnaujinti

ATSISVEIKINUS SU STASIU LOZORAIČIU**Lietuvos Respublikos
Užsienio Reikalų Ministerijos
Nekrologas**

Su giliu liūdesiu Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija praneša, kad 1994 m. birželio 13 d. po sunkios ligos mirė Lietuvos Respublikos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Italijoje Stasys Lozoraitis.

Ambasadorius S. Lozoraitis gimė 1924 m. rugpjūčio 2 d. Berlyne profesionalaus diplomato, vėliau tapusio Lietuvos užsienio reikalų ministru, S. Lozoraičio šeimoje. 1935 - 1939 mokėsi Kauno M. Pečkauskaitės gimnazijoje. 1943 m. Romoje baigė vokiečių gimnaziją ir jau tais pačiais metais pradėjo dirbti Lietuvos pasiuntinybėje prie Šventojo Sosto. 1947 m. tapo pasiuntinybės atašė, 1952 m. - pirmuoju sekretoriumi. 1944 - 1948 lankė Romos universiteto Teisės fakultetą. Pokario metais aktyviai dalyvavo Italijos lietuvių veikloje - nuo 1944 m. buvo "Lietuvos" draugijos valdybos nariu, nuo 1950 m. - Italijos lietuvių bendruomenės tremtinių intelektualų sąjungos valdybos nariu. 1946 - 1948 Stasys Lozoraitis dirbo "Lietuvos balso" redakcijoje, rašė "Santarvei", "Europos lietuviui" bei italų spaudoje. Dalyvavo įvairiuose kongresuose ir konferencijose, kur buvo sprendžiami Lietuvos nepriklausomybės klausimai. Nuo 1988 m. S. Lozoraitis dirbo Lietuvos diplomatinio atstovo Vašingtone.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, 1991 m. rugsėjo 6 d. Stasys Lozoraitis buvo paskirtas pirmuoju Lietuvos Respublikos ambasadoriumi JAV. 1991 m. spalio 2 d. ambasadoriui S. Lozoraičiui buvo suteiktas Nepaprastoji ir įgaliotoji ambasadoriaus rangas.

1993 m. spalio 21 d. S. Lozoraitis paskirtas Lietuvos nepaprastuoju ir įgaliotuoju ambasadoriumi Italijoje, šias pareigas ėjo iki pat mirties.

Pirmuosiuose nepriklausomos Lietuvos Prezidento rinkimuose S. Lozoraitis buvo kandidatas į Prezidentus, tuo prisidėdamas prie demokratijos įtvirtinimo Lietuvoje.

Įvertinam įvairiapusiška S. Lozoraičio veikla Lietuvos labui, 1992 m. jam buvo suteiktas Vytauto Didžiojo Universiteto filosofijos garbės daktaro mokslinis laipsnis.

Dirbdamas Lietuvos ambasadoje Jungtinėse Amerikos Valstijose, Italijoje ir prie Šventojo Sosto, S. Lozoraitis palaikė ryšius su aukščiausiais valstybių pareigūnais ir svarbiausiomis institucijomis bei tarptautinė-

mis organizacijomis, visą savo energiją ir sugebėjimus skirdamas Lietuvos Respublikos interesams ginti, nepriklausomybei stiprinti bei Lietuvos užsienio ryšiams atkurti. Velionis pasižymėjo neeiline, "gilia erudicija ir inteligencija, buvo kuklus ir reiklus sau.

Stasio Lozoraičio netikėta mirtis yra ne tik Lietuvos diplomatijos, bet ir visos Lietuvos netektis.

LR URM Informacijos ir spaudos skyrius.

1994.06.14

Redakcijos papildymas:

Nuo 1970 m. birželio 15 d. Stasys Lozoraitis ėjo Lietuvos Atstovo pareigas prie Šv. Sosto. 1983 m. lapkričio mėn. jis buvo paskirtas Lietuvos pasiuntinybės patarėju Washingtone, paliekant jam ir toliau eiti Lietuvos Atstovo prie Šv. Sosto pareigas.

**Prof. dr. Vytautas Landsbergis
pasisako:
! NEBŪTĮ, BET NE ! UŽMARŠTĮ**

Pasitraukė iš gyvųjų tarpo kilnus Lietuvos Nepriklausomybės kovotojas - ambasadorius Stasys Lozoraitis. Tai ne privatus likimas ir mirtis, nors laidotuvės, šeimos pageidavimu, surengtos visai privačiai. Tai įžymaus lietuvių ir patrioto pasitraukimas, įvykęs Aukščiausia valia, kurį būtina palydėti nors keletu žodžių.

Stasys Lozoraitis pašventė savo gyvenimą Lietuvai - jos Tautai, teisei, laisvei ir valstybės nepriklausomybei. Toje laisva valia pasirinktoje piliečio ir diplomato tarnyboje, kuri anaipol nežadėjo nei turto, nei garbės ženklų, jis buvo

nuoseklus, išvalgus ir nepalaužiamas. Ištikimybė Lietuvai jam buvo aukštesnis principas, negu tarnautojo ryšys su kuria nors valdžia, bet ne visi įstengė tai suprasti.

Lietuva nespėjo apdovanoti Stasio Lozoraičio kitkuo, negu didelės dalies dorų žmonių pagarba ir simpatija. Atsirado, deja, ir tokių, kurie tą Lietuvos pasišventėlį vadino "svetimumu" ir net šmeižė pamėginusį pastoti kelią buvusių komunistų vienvaldystei. Galbūt dabar jie susimąsto ir nulenkia galvas kartu su visa Lietuva jos šūnaus atminimui.

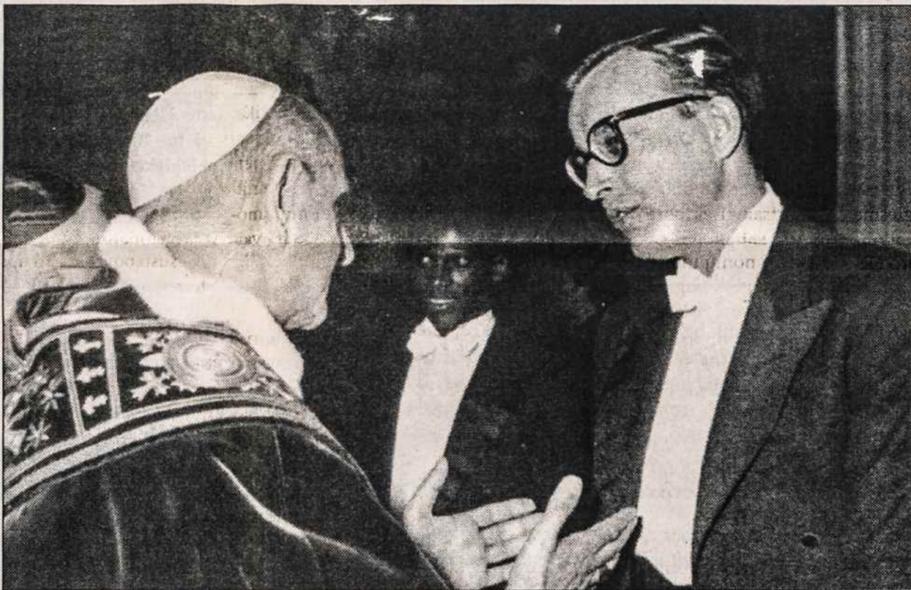
Tėvynė niekada nepamirš savo ištikimo pareigūno ir gynėjo Stasio Lozoraičio ir lauks, tikiuos, priglauti jo palaikus savo glėbyje.

Vytautas Landsbergis
New York, 1994 birželio 14.

UŽUOJAUTOS TELEGRAMOS

Kaip praneša ELTA, Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas birželio 14 d. pasiuntė užuojautos telegramą Danieliai Lozoraitienei. Telegramoje rašoma: "Stasio Lozoraičio vardas liks mūsų valstybės istorijoje kaip iškilus diplomato ir politiko, žmogaus, visą savo gyvenimą pašventusio kilniam Lietuvos Nepriklausomybės reikalui".

Ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius nusiuntė užuojautos telegramas Danieliai Lozoraitienei bei Nepaprastajam ir įgaliotajam ambasadoriui prie Šventojo sosto ir Maltos ordino Kaziui Lozoraičiui.

Stasys Lozoraitis 1969 m. sausio 11 d. audiencijoje pas Šv. Tėva, kurioje dalyvavo visas diplomatinis korpusas.

Bažnyčią ir visuomenę įmanoma tik dvasiškai atnaujinti žmogų. Diskusijoms bei meditacijai kiekvieną mėnesį siūloma tam tikra tematika, išsiuntinėjama paraprijoms, atskiriems kunigams, vienuoliams ir pasauliečių sąjūdžiams. Čia pirmiausia paminėti popiežiniai dokumentai su komentarais, pvz. "Familiaris Consortio", "Christifideles Laici" arba "Redemptor Hominis" bei kita darbo medžiaga. Visoje Slovakijoje vyksta renginiai ir diskusijų vakarai, kad kuo daugiau žmonių šį dvasinį atsinaujinimą pavesių savo tikslu ir jame dalyvautų. Mes visa tai darome jau antri metai ir galime konstatuoti, kad atsakas iki šiol dažniausiai buvo teigiamas.

4. Politinis ir visuomeninis liberalizmas

Nuo Vatikano Antrojo susirinkimo Bažnyčia aiškiai pripažįsta laisvę, bet, kita vertus, ji privalo nuolatos priminti atsakomybę ir moralines vertybes. Ji negali nusisukti nuo liberalios visuomenės, bet turi su ja kalbėtis. Popiežinės teisingumo ir taikos - "Justitia et Pax" - tarybos pirmininkas kardinolas Roger Etchegaray 1993 metų rugpjūčio 22 d. skaitytame pranešime "Liberalios visuomenės plitimas" akcentavo būtent šią "dialogo dvasią". Drauge jis tvirtina, kad, žlugus komunizmui, dialogas tarp Bažnyčios ir liberalizmo gali vykti sklandžiau. Bažnyčios ir liberalizmo santykis tampa apibrėžtas išsiaiškinimus, kad yra liberalioji visuomenė. Pluralistinėje visuomenėje, kur praktiškai viskas yra reliatyvu, valstybė ir Bažnyčią sieja bendras pagrindinis rūpestis: rasti ir ginti vertybes, "be kurių negali egzistuoti stabili ir laiminga visuomenė".

Savo naujausioje socialinėje enciklikoje "Centesimus annus" Jonas Paulius II irgi kalba apie Bažnyčios ir visuomenės santykį, 60 skirsnyje tvirtindamas štai ką:

"Esu įsitikinęs, kad šiandien ir rytoj religijoms teks reikšmingas vaidmuo išsaugant taiką ir kuriant žmogaus vertą visuomenę. Būti pasirengusiems kalbėtis bei bendradarbiauti iš tiesų privalo visiems geros valios žmonėms ir ypač tiems asmenims ir grupėms kuriems ir nacionaliniame, ir tarptautiniame lygiuose tenka ypatinga politinė, ekonominė ir socialinė atsakomybė".

Bažnyčios pastangos kuriant visuomenę šiandien mūsų krašte reikalingesnės negu bet kada anksčiau. Tačiau Bažnyčia turi vengti kišimosi į partijų politiką. Partijos, kurių pavadinime yra raidė "K" ir kurios vadina save krikščioniškomis, negali būti automatiškai tikros Bažnyčios parama. Kita vertus mūsų politinis peizažas yra toks įvairus, kad krikščionių esama beveik visose partijose. Todėl turime būti budrūs, kad į savo bažnyčias neįsileistume politinių nesutarimų ir ginčų. Štai kodėl mes, vyskupai, pokalbiuose ir susitikimuose su savo kunigais nuolatos ra-

giname vengti šio pavojaus ir nenuslysti į partinę politiką. Katalikų Bažnyčia Slovakijoje yra vienintelė jėga, kuri, kaip jokia kita institucija, gali suvesti žmones ir vieną ir kita sutaikyti. Įdomu pažymėti, kad per paskutinį gyventojų surašymą, kuris įvyko daugiausia negu prieš metus, iš penkių milijonų gyventojų 3,5 milijono pasisakė esą katalikai; prie šio skaičiaus dar reikėtų pridėti apie 300,000 liuteronų bei protestantų ir kitų krikščionių Bažnyčių pasekėjų. Iš viso - beveik keturi milijonai krikščionių. Iš likusio milijono 900,000 nenurodė jokios konfesijos, bet ir nepažymėjo esą ateistai, ką padarė likusieji 100,000. Po keturiasdešimt metų trukusios ateistų valdžios tai stebėtinai rezultatas. Čekijos respublikoje iš dešimties milijonų gyventojų 3,9 milijonų pareiškė esą katalikai ir keturi milijonai - ateistai. Tačiau Bažnyčia abiejose respublikose yra jėga, iš kurios tikimasi aktyvių pastangų visuomeninėje ir politinėje srityse.

5. Ūkinis liberalizmas

Dabar pereinu prie paskutiniosios liberalizmo formos. Bažnyčiai čia taip pat privalo dėti pastangas, kad vertybių hierarchija mūsų visuomenėje nebūtų apversta žemyn galva. Mes jau sakėme: mūsų šalies visuomenėje vyksta radikalūs pokyčiai. Po keturių marksistinės ideologijos viešpatavimo dešimtmečių mes esame laisvi kurti naują visuomenės ir ūkio sistemą. Dabar svarbu sutrukdyti, kad velnio neimtume išvarinėti Belzebubo padedami, tai yra: marksizmo neturi pakeisti liberalizmas. Priešingu atveju mes nepažengtume nė žingsnio į priekį. Liberalistinį kapitalizmą Bažnyčios socialinė doktrina irgi prilygina kolektyvistiniam marksizmui. Jonas Paulius II tai nuolatos aiškiai pabrėžia ir, pavyzdžiui, enciklikoje "Sollicitudo rei socialis", 61 skirsnyje, šitaip nusako Bažnyčios uždavinį:

"Bažnyčios socialinė doktrina nėra "trečias kelias" tarp liberalistinio kapitalizmo ir marksistinio kolektyvizmo, ji nėra galima alternatyva ir kitiems, ne tokiems kraštutiniai priešingiems sprendimams: ji veikia yra kažkas savarankiška. Ji taip pat nėra ideologija, bet, rūpestingai apmąsčiusi sudėtingą žmogaus egzistencijos tikrovę visuomenėje ir tarptautiniame lygyje, tiksliai formuluoja šios refleksijos rezultatus. Jos pagrindinis tikslas - interpretuoti šias tikrovės sritis, tikrinant, ar jos sutampa su pagrindinėmis Evangelijos mokymo apie žmogų bei jo žemišką ir sykiu transcendentinį pašaukimą kryptimis, kad vėliau krikščionims būtų galima pasiūlyti elgesio orientyrus.

(Bus daugiau)

Vilius Bražėnas - sukaktuvininkas

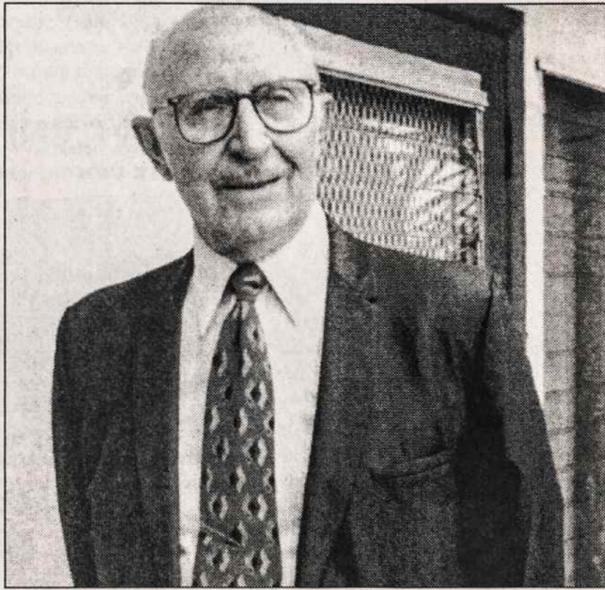
Vilius Bražėnas gimė 1913 m. balandžio 6 d. Rygoje. Tėvas - Jurgis Bražėnas nuo Utenos, motina - Elena Utavičiūtė nuo Pašvitinio. 1941 m. vedė Edą Sabatauskaitę nuo Kretingos. Užaugino dukterį Lyvią, kuri jiems užaugino tris vaikaičius.

Su šeima tapo pabėgėliu Pirmojo pasaulinio karo metu. Revoliucijos ir civilinio karo metu terora ir bada ir epidemijas patyrė Maskvoje ir Ukrainoje, netekdamas tėvo, dviejų vyresnių seserų ir jaunesnio broliuko. 1922 m. pakeliui su motina ir seserimi atgal į Lietuvą, lankė Maskvos pradžios mokyklos pirmą skyrių.

1922 m. birželį Vilius grįžo Lietuvon, kur gyveno Žeimelyje, Žalpiuose (Nemakščiu valsčiuje, Žagarėje ir Kaune. 1933 m. baigė Jėzuitų gimnaziją Kaune. Studijavo elektrotechniką, V. D. Universitete, Kaune ir Bridgeporto Inžinerijos Institute, Connecticut, JAV. 1936 - 37 m. atliko karinę prievolę Karo Mokykloje, iš kur išėjo inžinerijos leitenanto laipsniu, apdovanotas Gedimino Ordino II-ojo laipsnio medaliu. Okupacijų metu dirbo techniku ir inžinierium Energijos valdyboje ir Verslų Ūkio valdyboje.

1944 m. rudenį Bražėnas su žmona pasitraukė į Vakarus. Vokietijoje buvo įjungtas į lietuvišką kuopą, skirtą darbams prie Rytų fronto sustiprinimui stovybos Lenkijoje, Austrijoje ir Vengrijoje. Po karo gyveno DP stovyklose amerikiečių ir anglų zonose. 1949 m. su šeima emigravo Amerikon.

Pradėjęs skautauti 1926 m. Kelmės progimnazijoje, Vilius buvo veiklus Lietuvos Skautų Sąjungoje. 1928 m. įsteigė skautus Saulės progimnazijoje Žagarėje. Po pirmos skautiškos stovyklos 1927 m. su šiaurinių Tuntu Palangoje, stovyklavimo eilėje Jubiliejinių ir Tautinių stovyklų, pradėdant pirmąją

Vilius Bražėnas 1993 metais.

1928 m. A. Panemunėje prie Kauno. Dar gimnazijos aštuntoje klaseje pakeltas į paskautininkio laipsnį, vėliau iškilęs į vyr. skautininkus. 1934 m. įstojo į Korp! Vytis. Yra autorius eilės Tautinių stovyklų dainų žodžių, pradėdant II-sios T. S. daina "Atgimė Tėvynė". 1938 m. T. S-je, prie Kauno, buvo lauzavedžiu, atidaromojo parado radio pranešėju ir programų vedėju vyr. s. mjr. Juozo Naviko pavaduotoju. Po stovyklos buvo apdovanotas Lelijos Ordinu.

1944 m. pasitraukus į Vakarus, tęsė skautavimą Vokietijoje, rajono vadeivos, stovyklų organizatoriaus ir lauzavedžio pareigos. Vyr. s. fil. Stepo Kairio iniciatyva paremdamas, 1946 m. Augsburgėje, amerikiečių zonoje, LS Tarybos suvažiavimo proga, dalyvavo Lietuvos Studentų Skautų Korp! Vytis atkūrimo Vakaruose. Vadovavimas buvo pavestas Korp. veteranui Vacui Auguliui, grįžiantį Statutą

parašyti - Aleksandrui Broel-Plateriui.

Nuo vaikystės pamėgęs dainą, V. Bražėnas yra koncertavęs kaip solistas tenoras Lietuvoje, Vokietijoje ir Amerikoje. Pirmą kartą kaip solistas scenoje pasirodė 1932 m., būdamas septintoje klasėje Jėzuitų gimnazijoje, akompanuojant Algirdui Kačanauskui. Dainavo solistu su V.D.U.-to chorą, su Karo Mokyklos simfoniniu orkestru ir su Stamford, CT miesto muzikinio simfoninio orkestru, miesto ruošiamų viešų koncertų serijoje. Dainavimo mokėsi Lietuvoje ir Vokietijoje pas Lietuvos Operos solistą Aleksandrą Kutkų. Vokietijoje, anglų zonoje, Detmolde, priklausė prie lietuvių menininkų kolektyvo ir dainavo solistu Lietuvos Tremtinių Operos pastatytoje operoje "Sevilijos Kirpėjas". Amerikoje dainavo pirmuoju tenoru pionieriniame vyrų kvartete "Aitvarai", kuriam vadovavo muz.

Aleksas Mrozinskas ir vėliau Algirdas Kačanauskas.

Literatūrinį talentą Bražėnas pradėjo vystyti gimnazijoje, vertimais "Skautų aide". 1936 m. rašė humoristinius straipsnius "Kariūnui". 1937 m. Bražėnais slapyvardžiu pradėjo spausdinti politinius feljtonus apie tarptautinius įvykius "XX Amžiuje". Vėliau, išplėtęs tematiką, su feljtonais prasiveržė į "Kuntaplį", "Lietuvos aidą", eilę kitų laikraščių ir žurnalų. Vokiečių okupacijos metais Bražėnais feljtonus dažnai spausdino dienraštis "Į Laisvę". Jie buvo artistų skaitomi Jaujimo Teatre, per radiją ir jo paties literatūros vakaruose Kauno Karininkų Ramovėje. Priedu rašydavo tekstus kai kurioms muzikinėms radio programoms Kauno radiofone. "1949 Emigraciniuose Metuose", Vokietijoje, Detmolde, iš spaudos išėjo tuo metu sugaudytų feljtonų rinkinys "Normuotos šypsenos". Rinkinyje tilpo tik karo metų feljtonai. 1952 m. leidykla "Patria" išleido Viliaus Bražėnais vardu pokarinių feljtonų, rašytų Vokietijoje ir Amerikoje, rinkinį - "Kalorijos ir doleriai".

Į žurnalistinę publicistiką sukaktuvininkas įsijungė Amerikoje, anksti pamatęs, kad lietuviškoje išėjimo spaudoje nepakankamai kreipiamas dėmesio į dažnai veidmainišką JAV vyriausybės politiką pavergtųjų tautų atveju. Ypač po gėdingos JAV laikysenos Vengrų revoliucijos metu ir Chruščiovo pakvietimo "garbės svečiu" Amerikon. Politiniais klausimais yra rašęs "Darbininkui", "Vienybei", "Dirvai", "Draugui", "Tėviškės žiburiams", "Lietuvių balsui", "Laisvajai Lietuvai" ir "Į Laisvę", "Naujoji viltis" bei "Karys" žurnalams. Nuo 1992 m. pradėjo rašyti keliems laikraščiams Lietuvoje.

1975 m. "Laisvosios Lietuvos" knygų leidykla išleido Viliaus Bražėno knyga "Šamokslas Prieš Žmoniją - Informacinė Apžvalga". (Pabaiga ateinančiame numeryje)

Atsiūsta paminėti

Kazys Viktoras Banaitis - 88 LIAUDIES DAINOS. Redagavo ir komentarus parašė Manigirdas Motekaitis. Galdas ir dainų tekstus paruošė Kazys Skaisgirdys. Išleido Salomėja ir Vytautas Valiukai. Spaudė M. Morkūno spaustuve Chicagoje 1993 m. Tiražas 500 egz. 124 psl., Kaina 10 dol. Gaunama "Darbininko" administracijoje.

Šis žymus lietuvių kompozitorius gimė 1896 m. sausio 1 d. Vaitiekių kaime, Sintautų parapijoje, Šakių apskrityje. Mirė 1963 m. Kalėdų rytą Brooklyne, NY. Žymiausi jo kūriniai: "Giesmė kunigaikštienės Birutės garbei", išleista 1937; "Sveika būk, tėvų šalie", išleista 1939; stambi kompozicija mišriam chorui "Agnus Dei" rankraštyje; per 30 originalių dainų balsui ir fortepijonui, išleista atskirais lapais; arti 500 harmonizuotų lietuvių liaudies dainų solo balsui ir fortepijonui, mišriam, moterų ir vyrų chorams. Žymiausias jo kūrinys yra opera "Jūratė ir Kastytis", išleista 1970 m.

Dabar išleistas lietuvių liaudies dainų rinkinys jau yra šeštas. Pirmasis sąsiuvinys buvo išleistas Lietuvos Švietimo ministerijos 1938; antrasis - B. Jacikavičiaus "Pašvaistės" leidyklos Seligenstadte, Vokietijoje 1948; trečiasis - dr. S. Biežio Chicagoje 1950; ketvirtasis - prel. P. M. Juro 1951; penktasis, vadinamas "100 dainų" rinkinys - taip pat prel. P. M. Juro 1951. Visos šios laidos yra išsibaigusios.

Naujas "Į Laisvę" žurnalo numeris

Skaitytojus jau pasiekė "Į Laisvę", rezistencinės minties ir kultūros žurnalo, šių metų balandžio mėn. numeris. (Per metus išeina trys numeriai). Redaguoja Juozas Baužys. Administruoja Jonas Prakapas.

Pradžioje sudėti du vedamieji: "Kuo dabar rūpinsimės" ir "Išdailintas trėmimų siaubas". Pirmame paliečiami seimo darbai, kaip ten nuolaidžiuojama buvusiams KGB aukšties tarnautojams. Valdžia jų ne tik neapklaušinėjo, bet išdavė pasus ir moka pensijas. Aukšti buvę KGB tarnautojai yra skiriami vadovauti krašto apsaugos tarnybai, jiems duodama teisė nešioti ginklus.

Antrame vedamajame pasisakoma dėl išleistojo "Lietuvos kovų ir kančių tomo", kuris yra nudailintas ir nepavaizduoja trėmimų siaubo. Komentarų skyriuje randame: "Kaip įamžinti Lietuvos partizanus"; "Ne ko mes norime, bet ką darysime"; "Lietuvos ateities vizijos belaukiant".

Toliau skyrius: "Laiškai iš Lietuvos apie Lietuvą", "Skaitytojų žodis", kur iškeliami labai vertingų minčių.

Toliau plačiai prisimenamas praeitą rudenį miręs prof. dr. Vytautas Vardys. Apie jį rašo: dr. K. Ambrozaitis, dr. V. Bieliauskas, Nathalie Gegnere, Al. Gečys, J. Kairevičius, dr. P. Kisielius, V. Natkus, dr. A. Razma, A. Sabalis, dr. Walter F. Scheffer, dr. V. Vygantas.

Kita šio numerio medžiaga: "Prieš 50 metų - kelio į laisvę pradžia"; "Dvieju partizanų mirtis"; Antanina Garmutė - "Obelis" (dokumentinė apybraiža); Jonas Mikelinskas - "Demokratijos pagrindas arba ką jie iš mūsų padarė"; Vytautas A. Dambra - "Vertybės, kurias lietuvių tauta turi ginti"; "Prof. St. Šalkauskio mirtis ir laidotuvės"; "Žybsintys žiburėliai" - Vladas Vaitiekūnas; "Rūpestis Lietuva nemažėja"; Nauji leidiniai: Daumanto "Laiškai mylimosioms", LFB solidarumo vėjus.

Numeris turi 88 puslapius, gražiai atspausintas "Draugo" spaustuveje Chicagoje, IL.

NEW YORK Į RYGA

\$
nuo
279

Kelionė į vieną pusę, perkant bilietą į abi puses

Taupios Kelionės Į Pabaltijį

TAUPLYKITE LAIKA... tiesioginė kelionė iš New Yorko Kennedy aerodromo iki Rygos (Latvija). American Trans Air yra greičiausias kelias į Pabaltijį!

TAUPLYKITE PINIGUS... palyginkit ir sutaupsit keliaudami su American Trans Air. Jums geriausias aptarnavimas ir prieinamiausia kaina!

KAINA Į VIENĄ PUSĘ IŠ ŠIŲ MIESTŲ:

(Persėdimas VIA New Yorko J.F.K.)

Atlanta nuo	\$411	Detroit nuo	\$344	Philadelphia nuo	\$324
Boston nuo	\$279	Los Angeles nuo	\$397	Pittsburg nuo	\$329
Cleveland nuo	\$370	Miami nuo	\$419	Seattle nuo	\$399
Chicago nuo	\$434	Minneapolis nuo	\$329	San Francisco nuo	\$397

Ar Jūs skrendat biznio reikalais, ar pasimatyti su giminėmis, Jūs norit ten nukeliauti kuo greičiau. Nereikia persėsti į kitą lėktuvą, nereikia be reikalo išleisti dar daugiau pinigų. ATA's tiesioginis skrydis iš New Yorko į Pabaltijį yra patogus, ekonomiškasis, ir labai paprastas. Juk Jūs visada to ir norėjote.

Dėl pigiausios kelionės į Pabaltijį skambinkit Jūsų kelionių agentui arba ATA:

800-382-5892

ATA
American Trans Air

Šios kainos yra nesezoninės kelionės kainos. Kai prasidės kelionės sezonas "Off-peak" jos bus žymiai brangesnės. Bilietus reikia užsisakyti bent 21 dieną prieš skrydį. Valdiški mokesčiai \$32.95 bus pridėti prie kelionės bilietu kai už juos mokėsite. Šios ATA's skrydžių New York-Ryga sąlygos galioja nuo 5/7/94 iki 10/31/94.

Philadelphia, PA

Sekmadieniais Šv. Andriejaus Lietuvių parapijoje

Birželio 5 diena, Devintinės - Kristaus Kūno ir Kraujo šventė. Bažnyčioje giedama Jėzaus Širdies litanija. Mišias aukojo kun. Timotiejus Burkauskas, parapijos administratorius.

Po įspūdingo pamoklo, mišioms pasibaigus, vyksta procesija aplink bažnyčią. Procesijoje mergaitė barsto gėles, moterys su tautiniais drabužiais. Choras lydi giesmę ".... teikis priimti garbę ir šlovę..."

Procesija sustoja prie keturių papuoštų altorių. Štai pirmas papuoštas palaimintojo ark. J. Matulaičio portretu ir tautine vėliava. Keturi evangelijos, maldos ir giesmės - tai Dievo Kūno šventė kaip Lietuvoje. Taip pageidavo Tėv. Timotiejus - mūsų laikinasis klebonas.

Po iškilmingų pamaldų parapičiai susirinko į salę. Čia šeimyniškai užkandžiai ir kava. Kokia progą? Jų net dvi!

Pirma - išleidžiamie du jaunas Lietuvos studentus, kurie šiais metais studijavo Overbrook Aklijų Institute. Tai Žydrūnas Šimkus ir Vygantas Raukšas. Pirmasis - nuo

Plungės, antrasis - panevėžietis. Šias išleistuves organizavo Lietuvos Moterų Klubų Federacijos klubas.

Antra progą - Suaugusių lietuvių kalbos mokyklos mokslo metų pabaiga, su menine programa visuomenei.

Po užkandžių, dovanų rinkimo laimėjimams, bilietų pardavimo buvo oficiali programa. Klubo pirmininkė Snieguolė Jurskytė pasakojo apie išleidžiamuosius studentus, kaip jie sėkmingai mokėsi institute, kaip jie per visus mokslo metus buvo globojami daugiausiai trijų šeimų: pp. Majauskų, pp. Dragūnų ir pp. Mameniškių. Mokslo metu šalia studijų stud. Žydrūnas dar pasižymėjo mokyklos sporte, o Vygantas šalia studijų dar ėmė varpų muzikos pamokas.

Kalbėjo ir patys išleidžiamieji. Jie nuoširdžiai dėkojo ypač šeimoms, pas kurias praleisdavo savaitgalius, Philadelphia BALFui ir visiems Philadelphia lietuviams už jų malonų priėmimą. Taip pat pasakojo apie savo darbo planus Lietuvoje.

Suaugusių mokyklos meninėje programoje - poezijos ir dainų montažas "Lietuva Maironio poezijoje". Programa pradėta daina "Prašom, prašom paklausti..." Pranešėjas - Robertas Silbertis (prieš dvejus metus atėjęs į mokyklą, visai nemokėjęs lietuvių kalbos).

Jis savo įžanginėje kalboje pažymėjo, kad šalia mokymosi žodžių ir sakinių sudarymo, daina ir poezija įžiebė studentų širdyse tautinę sąmonę, kad, baigiant mokyklą, jie nori būti aktyvūs Lietuvių Bendruomenės nariais.

Studentai gražiai padėkavo "Poeto norą", "Trakų pili", "Vilnius prieš aušrą", "Lietuva brangi", ištraukę iš "Jūratė ir Kastytis". Padainavo keturias dainas, iš kurių pažymėtina muz. Wilfredo improvizacija iš "Oi, žiba žiburėlis". Dainas palydėjo akordeonu Magdalena Cox, cello Wilfred Frigbys, Aleksa Cox ir piano Marijona Silbertienė.

Pabaigai studentai dar pašoko "Jievaro tiltą". Šį šokį išmokė Estera Wašaskienė. Publika programą palydėjo gausiais, nuoširdžiais plojimais.

Išbandyta laimė loterijoje, kurioje buvo 60 dol. ir du lietuviški rankšluosčiai. Juos padovanojo p. Kreivienė. Taip pat salėje suaukta parvežti aklijų Institutui į Lietuvą virš \$700.

B.K.

Philadelphia BALFo skyriaus valdybos iniciatyva pasiūsti 1,593 siuntiniai į Lietuvą. Prie paruoštų siuntinių iš k.: Ž. Masaitienė, Ž. Šimkus, F. Pelan, M. Majauskienė, G. Petkus, B. Shergalis.

R. Gadeikos nuotrauka

prie pakavimo ir pakrovimo darbu.

Mūsų valdybos socialinių reikalų vedėja Marija Raugienė ir vėl koordinavo siuntinius iš Delran, NJ. Ji labai padeda su patarimais ir darbu, organizuojant šias siuntas.

Vladas Audėnas, Union, NJ, BALFo skyriaus direktorius, mūsų siuntą parėmė su 100 siuntiniais.

Daugiausia pasidaravo Philadelphia BALFo direktorius Juozas Majauskas. Jis šią siuntą suorganizavo ir dirbo 6 dienas, net aukdamas savo dviejų dienų atostogų laisvą laiką. Jis gavo tris kompiuterius ir žaislų \$4,500 vertės iš Tyco Toys, Inc. Majauskai surinko ir paaukojo 100 siuntinių Vilniaus Aklijų mokyklai ir tremtiniams.

Lola Januškienė, ilgametė BALFo sekretorė, išėjo į pensiją ir persikėlė gyventi į Floridą. Prieš išvykdamą ji labai uoliai dirbo prie šios

siuntos siuntinių registravimo darbu.

Mūsų valdybą papildė dvi labai darbščios ir sumanios narės: Carol Kaulinienė, atstovaujanti Šv. Kazimiero parapijai, ir Hedy Sarsewicz - Šv. Jurgio parapijai.

Lietuvos Vyčiai taip pat labai parėmė su siuntiniais.

Daug apylinkės dosnių lietuvių prisidėjo prie darbo ir aukojo siuntinius vargo prislėgtiems Lietuvos žmonėms.

BALFo Philadelphia skyriaus valdyba labai pasižymėjusi dirba jau ketveri metai. Skyriui vadovauja trys labai sumanūs direktoriai. Į Lietuvą buvo pasiūsta 11 talpintuvų.

Tikimės, kad mūsų broliai ir sesės Tėvynėje įvertins BALFo darbą ir pastangas.

Marija Majauskienė,
BALFo sekretorė

ALTO INFORMACIJOS

ALTo Chicago skyriaus buvęs pirmininkas Julius Pakalka Chicago Lietuvos Tautinėse kapinėse pastatė savo kūrybos įspūdingą 18 pėdų aukščio kryžių - lietuvišką koplytstulpį, skirtą Sibirį išvežtųjų ir sovietų teroro aukų atminimui. Koplytstulpis padarytas iš nerūdijančio plieno ir bronzos, o tautiniai ornamentai yra paties Juliaus Pakalkos rankų darbas, trukęs dvejus metus.

Kryžiaus šventinimo apeigos įvyko birželio 12 d. Įžanginį žodį tarė dr. L. Kriaučeliūnas. Kryžių pašventino ir mišias aukojo iš New Yorko atvykęs vysk. Paulius A. Baltakis, OFM. Giedojo Lietuvos Vyčių choras, dalyvaujant solistams Algirdas Braziai, Danai Stankaitė ir Jonui Vazneliui. Akompanavo Ričardas Sokas. Taip pat dalyvavo Don Varnas, Dariaus ir Girėno Posto veteranai ir Šauliai.

Pabaigoje kalbėjo arkivyskupas Audrys J. Bačkis, Vilniaus metropolitas ir Lietuvos Vyskupų konferencijos pirmininkas, ir ALTo pirmininkas Grožvydas Lazauskas. Visiems padėkos žodį tarė Julius Pakalka.

Dalyvavo apie tris šimtus žmonių. Pranė ir Julius Pakalkai, norėdami pagerbti lietuvių tautos sūnus ir dukteris, žuvusius nuo sovietų teroro, šį lietuvišką koplytstulpį pastatė savo lėšomis. Už tai jiems buvo išreikšta padėka.

-o-

Niekada neužmiršime bolševikų vykdyto genocido. Vienu iš svarbių faktorių genocidui užfiksuoti istorijoje buvo Lietuvos Tautos genocido paroda. Leonardas Šimutis knygoje "Amerikos Lietuvių Taryba", išleistoje 1971 metais, rašė, kad 1968 m. prie ALTo centro valdybos buvo Genocido parodos komisija, kurios pirmininku buvo Jonas Jasaitis. Genocido parodos iniciatorius buvo dail. Zenonas Kolba. Daugiausia jo pastangomis surinkta daug lietuvių tautos genocido originalių nuotraukų ir dokumentinės medžiagos. Parodos komisiją (prie ALTo centro valdybos) sudarė: Jonas Jasaitis, dail. Zenonas Kolba, dail. Adomas Varnas, Domas Valėnas-Adomaitis, Leonas Prapuolenis, Juozas Skorubskas ir Jonas Karlinis. 1970 m. suruoštoji Genocido paroda, jos atidarymas buvo reikšmingas įvykis. Apie šios parodos istorinius aspektus 1992 m. rašė ir šiomis dienomis "Lietuvių Balse" rašo inž. Domas Adomaitis, kuris daug darbo yra įdėjęs ruošiant parodą.

-o-

ALTo pirm. Grožvydas Lazauskas Amerikos Lietuvių Tarybos vardu pasiuntė sveikinimą Lietuvos Ambasadoriui Jungtinėse Tautose Anicetui Simučiiui jo 85-ųjų metų amžiaus ir 60-ties metų konsularinio bei diplomatinio darbo sukakties progą. Savo sveikinime ALTo pirmininkas, tarp kitko, rašo: "Amerikos lietuviai Jus gerai žino, kad Jūs ne tik su lietuvių tauta, bet kartu su visais Amerikos lietuviais, esant Jums Amerikoje, pergyvenote mūsų Tautos nelaimes. Vyrėnėjų dar gerai prisimename Jūsų tuo metu reikšmingą dalyvavimą spaudoje ir politinėje veikloje".

-o-

Š. m. gegužės 25 d. JAV Administracijos pareigūnai Washingtono susitikimo su JBANC'o atstovais, Amerikos pabaltiečiais. Jų pranešimuose buvo akcentuojama, kad Pabaltijo valstybės toliau remiamos tokiose srityse kaip: rusų kariuomenės išvedimas, ekonomikos vystymas ir regioninio saugumo reikalai. Nepriklausomybę atstačiusių valstybių reikalų įstaigos vyresnysis koordiniatorius James Collins pareiškė, kad Amerikos politikos dėl Pabaltijo ir naujai įsikūrusių nepriklausomų valstybių pagrindas yra besąlyginis jų nepriklausomybės ir teritorinio integralumo rėmimas. Amerika siekia stiprinti šių kraštų nepriklausomybę, ugdydama jų ryšius su NATO per Partnerystės taikiai programą ir mažindama jų priklausomybę nuo Maskvos per Vakarų tautų prekybą ir investavimus. Administracijos pareigūnai pareiškė, kad JAV aiškiai pasakė, jog Rusija negali sėkmingai siekti ekonominės reformos, užmiršdama savo užsienio politikos reformą.

ALTO Info

Didžiulė BALFo siunta į Lietuvą

Philadelphia BALFo 52 skyriaus valdyba vėl suruošė trijų talpintuvų siuntą Kauno Politinių tremtinių ir kalinių sąjungai. Šiuose talpintuvuose yra 1,593 siuntiniai, skirti Lietuvos žmonėms: Kauno politiniams tremtiniams paaukotas 681 siuntinys, labdaroms - 425 siuntiniai, giminėms - 487 siuntiniai, kurie bus išdalyti beveik po visą Lietuvą. Talpintuvai turi pasiekti Lietuvą š. m. birželio pabaigoje.

Šia progą išreiškia ypatinga padėka ir pagarba šioms dosniausiems BALFo rėmėjams:

Amerikos Lietuvių Klubo nariai iš Whiting, NJ, labai remia BALFą finansiškai, o per paskutinius dvejus metus paaukojo naujų ir labai gerame stovyje drabužių vaikams, moterims ir vyrams.

Ponai Jakai kiekvienais metais prisideda su darbu ir parama.

Šį kartą jie paruošė 135 siuntinius, skirtus Labdaroms ir Vilniaus Aklijų mokyklai.

Stasė Bendžienė per ketverius metus dosniai aukojo vaistus, naujus ir gerus drabužius tremtinių vaikams ir suaugusiems.

Carol Kaulinienė iš Šv. Kazimiero parapijos ir šį kartą surinko 170 dėžių maisto, kurio kaina siekė \$5,000. Ji padėjo supakuoti 60 siuntinių, kuriuose buvo labai geri drabužiai visiems.

Ponai Masaičiai surinko ir paaukojo 210 siuntinių drabužių tremtiniams. Jie visada labai prisideda

kevičienės deklamacija ir keletas žodžių apie tuometinį tremtinių gyvenimą. Ji buvo 8 metų, kai su sesutėmis ir mama buvo išvežta į Sibirą. Deklamuoti eilėrašiai buvo nežinomų autorių - tremtinių, mergaičių sielvarto eilės ir dainos.

Minėjimo programa buvo baigta giesme "Lietuva brangi". Ir himna, ir giesmė giedoti padėjo A. Skridulio vedamas "Sietynas".

Po programos visi vaišinosi kava ir šeiminiškių paruoštais pyragais. LB apylinkės pirmininkė dr. B. Preikštienė pasidžiaugė nuoširdžiu apylinkės lietuvių dalyvavimu ir visiems padėkojo už talką.

A.P.P.

Daytona Beach, FL

Atėjus vasarai, vietinių lietuvių visuomeninės veiklos sezonas baigėsi birželio 12 d. pirmųjų tremimų į Sibirą minėjimu Ormond Beach Prince of Peace parapijoje. Pamaldas laikė jau beveik lietuvių kapelionu tapęs vietinis kunigas Ričardas Grasso. Eisenoje prie altoriaus knyga apie Lietuvos gyventojų genocidą atnešė buvusį tremtinę Irena Andriuškevičienė. Mišių skaitinius atliko Kazimieras Barūnas, ipindamas specialius maldos prašymus kalėjusių ir žuvusių tremtinių atminimui. Kun. Grasso pamokslė taip pat jautriai paminėjo Sibiro tremtinių aukas, o Antano Skridulio vedamas "Sietynas" pagiedojo šiai progai pritaikytas giesmes.

Akademinė minėjimo dalis vyko parapijos salėje, nuo scenos žvelgiant didelės trispalvės, Vyties ir juodo kaspino dekoratyviniams, ansamblui. Minėjimą atidarė Lietuvos Bendruomenės Daytona Beach apylinkės valdybos pirmininkė dr. Birutė Preikštienė. Po įvado, dalyviai minutės susikaupimu pagerbė Lietuvos tremtinius ir sugiedojo tautos himną.

Pagrindiniu minėjimo kalbėtoju buvo Algirdas Šilbajoris. Temoje "Birželio dienų mintys" jis pažymėjo, kad šiemet sukanka 50 metų, kaip tūkstančiai lietuvių pasitraukė į Vakarų, vengdami bolševikinio teroro, kuris Lietuvoj siautė ir naikino tautą ištisus dešimtmečius. 20 minučių paskaitoj autorius priminė komunistinio auklėjimo Lietuvoj pasekmes, tremtinių ir išeivių nuoskaudas ir baisiojo Sovietų genocido ignoravimą tiek Lietuvoj, tiek visam pasaulyje. Kalbos dėmesio centre buvo "Lietuvos gyventojų genocido" knyga ir jos graudus turinys, ypač žvelgiant į pirmųjų tremtinių 28 tūkstančių pavardžių sąrašą. Prie

kiekvienos pavardės trumpais žodžiais paminėtas tremtinio likimas, kuris beveik visuomet baigėsi mirtimi Sibiro lageriuose. Pilnas kalbos tekstas atspausdintas "Darbininko" 23 numeryje.)

Toliau minėjimo eigoje "Saulutės" atstovė Birutė Kožičienė padarė informacinį pranešimą apie Lietuvos vaikų šelpimo organizaciją. Pagrindinė mintis - ne taip svarbu kam aukojame, bet aukoti turime, nes vargšų vaikų likimas Lietuvoje be mūsų pagalbos yra beviltiškas.

Paskutiniame programos punkte buvo Sibiro tremtinės I. Andriuš-

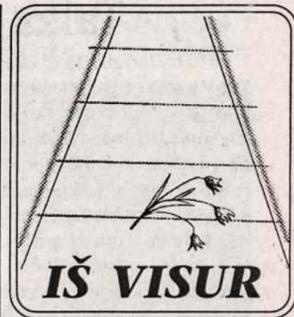
Aplink pasaulį

□ Kaip pareiškė Rusijos gynybos ministras Pavel Gračov, Rusijos armija iki spalio mėnesio turėtų būti žymiai sumažinta. Reguliarioji Rusijos armija, dabar turinti 2.2 milijono kareivių bei karininkų bus sumažinta iki 1.9 milijono. Toks armijos sumažinimas yra Rusijos Prezidento Boris Jelcin iniciatyva.

□ Vokietija ir Prancūzija birželio 13 d. pareiškė, kad jos naudos suvienytas pajėgas tam, kad Černobylio atominė elektrinė būtų uždaryta. Kancleris Helmut Kohl ir Prancūzijos prezidentas Francois Mitterrand pasiuntė laišką vedančiosioms pasaulio valstybėms ir Europos Sąjungai, kuriame sakoma,

jog turi būti surasti keliai tam, kad Černobylio elektrinė būtų uždaryta. Dabartiniu metu du iš keturių reaktorių dirba. Kohl ir Mitterrand pasiūlė, jog kai birželio 24-25 dienomis Corfu mieste susitiks 12-a Europos Sąjungos lyderių, turėtų būti sudaryta Černobylio uždarymo programa. Abu lyderiai šį klausimą kels ir G-7 susitikime, kuris įvyks liepos 8-10 dienomis Naples. Ukrainos reakcija į pasiūlytą planą: ji prašo \$6 milijardų tam, kad Černobylys būtų uždarytas ir 5 modernios atominės elektrinės būtų pastatytos.

□ Rusijos ir JAV nesutarimai vietinio pobūdžio, esminių - nėra, - pranešė "Interfaks Novosti" naujienų agentūra. Taip mano buvęs JAV pasiuntinys buvusioje Sovietų Sąjungoje Jack Matlock. Anot jo, santykiai šiek tiek atšalo dėl šnipinėjimo skandalo. Tai Amerikos problema: liūdna, kad atsirado išgamų, išdavusių didžiausius paslaptis. Ir Rusija, ir JAV suinteresuotos stabilumu, todėl reikia draugauti.

-- Vilhelmas Čepinskis, genialus jaunas Lietuvos smuikininkas, buvo atvykęs į New Yorką dalyvauti perklausoje Juilliard Mokykloje. Juo labai domisi Dorothy DeLay, smuiko fakulteto dekanė. Buvo likę tik keturios vietos, o kandidatų ištoti - devyniasdešimt penki. Vilhelmas puikiai pasirodė ir buvo priimtas. Vilhelmą New Yorko globojo dr. Giedrė Kumpikaitė. Po perklausos jis grįžo į Lietuvą išlaikyti baigiamuosius gimnazijos egzaminus. Vasarą Vilhelmas koncertuos Lietuvoje ir Lenkijoje, o rugsėjo mėnesį dalyvaus dideliame tarptautiniame smuiko konkurse Italijoje. Po to atvyks studijuoti į Juilliard.

-- Vytautas Čekanauskas, Lietuvos generalinis garbės konsulas Los Angeles, CA, birželio 5 d. dalyvavo Lietuvos Ambasadoriaus prie Jungtinių Tautų Aniceto Simučio sukaktuviniame pagerbimo bankete New Yorke ir pasakė pagardinę kalbą. Birželio 12 d. su žmona Janina išvyko mėnesio atostogų į Lietuvą.

-- Keturioliktoji "Baltų Studentų" konferencija birželio 8-11 dienomis vyko Chicago, Illinois universitete, Chicago Circle Center. Šiais metais konferencijos pirmininkas ir organizatorius buvo dr. Robertas A. Vitas. Paskaitų apimtis buvo labai plati: politika, ekonomika, švietimas, menas, kultūra, kalbotyra, literatūra ir kt. Dalyvavo mokslininkai iš visų trijų Baltijos valstybių, taip pat iš šiapus Atlanto.

-- Stasiui Lozoraičiui, buvusiam Lietuvos Ambasadoriui Washingtono, o paskutiniu laiku Lietuvos ambasadoriui Romoje, birželio 13 d. mirus, Lietuvos Ambasados darbuotojai Washingtono birželio 14 d. pagerbė jo atminimą. Taip pat pagal galiojančią diplomatinio protokolo praktiką Lietuvos ambasadoje Washingtono birželio 16-17 dienomis JAV valdžios pareigūnai, užsienio valstybių diplomatai ir kiti asmenys galėjo pasirašyti Gedulo Knygoje.

-- Audrys J. Bačkis, Vilniaus arkivyskupas ir metropolitas, Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas, lydymas vysk. Pauliaus A. Baltakio, OFM, ir Lietuvos generalinio garbės konsulo Vlado Kleizos, birželio 13 d. apsilankė Amerikos Lietuvių tarybos būstinėje, Chicagoje. Ta progą arkivyskupas A. Bačkiiui buvo įteikta Leonardo Šimučio knyga "Amerikos Lietuvių Taryba".

-- Lietuvos Ambasadoje Washingtono birželio 14 d. įvyko Gedulo ir Vilties Dienos minėjimas.

-- Vilniaus arkikatedroje bazilikoje gegužės 1 d. buvo iškilmingai paminėta Motinos diena. Mišias už motinas aukojo ir pamokslą pasakė Kanados Lietuvių Kunigų Vienybės valdybos pirmininkas, Lietuvos Kankinių parapijos klebonas kun. Jonas Staškus iš Mississauga, Ont.

-- Stasiui Lozoraičiui, Lietuvos ambasadoriui Italijoje, birželio 13 d. Washingtono, D C, mirus, šeima prašo, kad vietoj gėlių norintys pagerbti a. a. Stasio Lozoraičio atminimą, aukas siųstų Putnamo seselėms adresu: Sisters of Immaculate Conception Convent, 800 Liberty Highway, Putnam, CT 06260.

-- Į Laisvę fondo lietuviškai kultūrai ugdyti studijų sąvaitė ("Lietuvos politinė kultūra") šiemet rengiama liepos 20 - 24 dienomis Mastaicų (prie Garliavos) aukštesniosios žemės ūkio mokyklos patalpose.

Talka ambasadai

1940 m. birželio 15 d. okupantų tankams įgargėjus į Lietuvą sovietai pasistengė kuo greičiau susitvarkyti su Lietuvos atstovybėmis užsienyje. Toli gražu ne viskas jiems pasisekė. Lietuvos diplomatinė tarnyba ištyvermingai tęsė savo veiklą, o esant palankiai rezidavimo šalių politikai liko tuose pat pastatuose, kaip ir Nepriklausomybės laikotarpiu.

Tačiau Lietuvos diplomatinės tarnybos archyvai yra Lietuvos nuosavybė, jie priklauso Lietuvos valstybei. URMo instrukcija yra griežta - visi metų senumo archyvai turi būti kasmet išgabunami į centrą (Vilnių) ir saugomi URM.

Apžvelgus didelę archyvinų dokumentų, lietuvių periodikos ir senų, gana retų knygų kolekciją, tapo aišku, kad nepritaikytose dokumentų saugojimui ambasados patalpose jų ilgiau negalima saugoti - laikas, drėgmė ar sausas oras daro savo ir dokumentai trupa, lūžta, subyra vartant, pleišėja. Dėl to 1993 m. pabaigoje, pasitarus su Lietuvos archyvų generaliniu direktoriumi Gedimynu Ilgūnu nutarėme juos išvežti į Lietuvą, o kai kurias kopijas palikti išeivijos centrums, periodiką ir lietuviškas knygas - Lituanistikos studijų ir tyrimo centrui Chicagoje.

Sunkiausias dalykas pasirodė esąs pats išvežimas, gana brangus ir reikalaujantis tikrai patikimų rankų ir pasiaukojimo. Kreipėmės tuomet į TRANSPAK Chicagoje.

Šios krovinių pergabenimo firmos savininkas Romas Pukštys, puikiai suprasdamas nelengvą situaciją, sutiko padėti. Greitai jo sūnaus vairuojami sunkvežimiai vienas po kito atvyko į Washingtoną ir apie 600 dėžių knygų, laikraščių komplektų ir Lietuvos diplomatinės tarnybos 1922 - 1990 metų dokumentų buvo nemokamai nugabenti į TRANSPAK sandėlius Chicagoje, o vėliau talpintuvais į Lietuvą, Užsienio Reikalų Ministeriją. Čia dokumentai yra peržiūrimi ir senesnieji perduodami Centriniam Valstybės archyvu, o naujesnio laikotarpio paliekami URM rūmuose.

Lietuvoje ir JAV lietuvių tarpe TRANSPAK gerai žinoma ne tik kaip firma, greitai ir tiksliai pervežanti siuntinius giminėms į Lietuvą, bet savo talpintuvuose galinti gabenti ir kitokius krovinius, netgi automobilius, garsėjanti geru aptarnavimu ir tiksliu siuntinių pristatymu.

Dr. Alfonsas Eidintas,
Ambasadorius

Nenormalus viršininkas
- Kaip jums patinka naujasis viršininkas?
- Kažkoks nenormalus...
- Kodėl?
- Kai tik ateina į darbą, tuoj sėda prie stalo ir pradeda dirbti.

Malonus direktorius
- Kaip tavo naujasis direktorius? Ar galima su juo dirbti?
- Puikus žmogus! Galima ir nieko nedirbti!

Politika
Piliėtis:
- Vyriausybės politikoje aš nematau nieko progresyvaus išskyrus mokesčius.

Turtuolių įpročiai
Į vieną ištaigų Floridos viešbutį atvažiuoja čekų milijardierius. Darbininkai iš konteinerio iškrauna jo atsivežtas slides, roges bei kitą žiemos sportui reikalingą inventorių.
- Kam Jums visa tai, ponas Mračekai, - kreipiasi nustebeš portjė į turtuolį. Juk pas mus nebūna nei šalčių, nei ledo nei sniego.
- Nesijaudinkite. Visa tai bus atvežta kitu konteineriu.

Laidotuvių kaina
Provincialui būnant sostinėje, pavyko pamatyti premjero laidotuves.
- Įdomu, kiek išleista toms ceremonijoms? - paklausė miestiečio.
- Penkiasdešimt tūkstančių!
- Nieko sau! - nustebo kaimietis.
- Už tokius pinigus aš palaidočiau visą vyriausybę.

Miego rūšys
- Viršininkas atleido mane iš darbo. Ne, ne todėl, kad miegoda-vau darbe, bet todėl, kad knar-kiau. Mat jį žadindavau.

Atvirumas
Psichiatras klausia paciento:
- Kodėl jūs man prisistatėte Ham-letu, o kitiems aiškinate, jog esate Napoleonas?
- Daktare, jūs man pasirodėte toks simpatiškas, jog nusprendžiau pasakyti teisybę...

Ištaigoje
- Sakyk, ar jūs direktorius šian-dien priima?
- Neatsisako.

Juda be benzino
Vyras ir žmona stumia automo-bilį link remonto dirbtuvių. Vyras sako:
- Teisus buvo žmogus, pardavęs mums šią mašiną.
- Kodėl?
- Todėl, kad jai visiškai nereikia benzino...

Pastovumo priežastis
Tarnautojas atėjo pas savo šefą ir skundžiasi:
- Aš dirbu pas jus jau 25 metai ir nė karto neprasiau padidinti man algos...
- Tiesa, - sutinka šefas, - todėl jūs ir dirbate 25 metus!

Nėra poilsio
Gailus atodūsis kontoroje po pietų pertraukos:
- Tiek prisivalgiau, kad net mie-gas nebeima...

Nuteisimo priežastis
Prižiūrėtojas klausia nuteistojo:
- Už ką tave pasodino?
- Už nieką.
- Kaip tai?!
- Įsibroviau į butą, kuriame nebu-vo ką vogti.

**Patogus tvarkaraštis ir žemos kainos
į VILNIŲ, KAUNĄ, RYGĄ,
RUSIJĄ ir SKANDINAVIJĄ,**
skrendant su Finnair, Lufthansa,
CSA, SAS ir kitomis oro linijomis.

AIREX TRAVEL AGENCY

A. Jansons
382 Broad Ave
Leon, NJ 07605

(800) 995-7370 (201) 944-1273 (201) 947-2189

**IT'S EASY TO
BANK BY
MAIL.**

**WE'LL
PAY THE
POSTAGE
BOTH
WAYS!**

The South Boston Savings Bank's famous postage paid both ways bank by mail plan is easy, convenient and sensible.

When the bank receives your savings or checking account transaction it's processed and mailed back to you the same day. Thousands of our customers have enjoyed this free service for years.

When you bank by mail, the South Boston Savings Bank is as close as the nearest mail box.

Open an account today by filling out the coupon below or visiting one of our conveniently located offices.

South Boston Savings Bank
"ALWAYS THE LEADER"

MEMBER FDIC and DIFM ALL DEPOSITS INSURED IN FULL

Mail check to: South Boston Savings Bank, 460 West Broadway, South Boston, MA 02127 or call 268-2500.

NAME _____	STATE _____	ZIP _____
ADDRESS _____		
CITY _____		
AMOUNT ENCLOSED \$ _____		
SOCIAL SECURITY NO _____		
DATE OF BIRTH _____		
SIGNATURE _____		

MAIN OFFICE
460 West Broadway
South Boston
268-2500

WEYMOUTH OFFICE
544 Main St.
337-1050

NEPONSET CIRCLE
740 Gallivan Blvd
825-9090

QUINCY OFFICE
690 Adams St.
Lakin Square
478-9660

NEEDHAM OFFICE
355 Chestnut St.
448-0210

WEST ROXBURY
1833 Centre St.
323-8000

Prisimintas Montecassino mūšis

Gegužės 19 d. minint Montecassino mūšio pabaigos 50-ąsias metines, šio mūšio dalyviai - ir nugalėtojai ir nugalėtieji - bendroje rikiuotėje pasveikino Italijos Respublikos prezidentą Oscar Luigi Scalfaro.

Kreipdamasis į juos Italijos prezidentas kalbėjo: "Šis mūsų susitikimas turi vienintelį tikslą ir prasmę: taiką. Taiką suprantame kaip troškimą ir kaip įpareigojimą. Pirmiausiai jaunoji karta turi suvokti, kad taika gimsta kai gerbiama laisvė, kai gerbiama istorija ir gerbiama tiesa - apie praeitį ir dabartį".

Be kita ko Oscar Luigi Scalfaro taip pat pažymėjo, kad heroizmas nepripažįsta vėliavų ir ragino, kad karo veteranai liudytų taiką, kad žuvusiųjų kapai būtų kaip išpėjimas dėl karo grėsmės.

Minint Montecassino mūšio, atvėrusio Sąjungininkų kariuomenę kelią į Romą, 50-ąsias metines į Montecassino susirinko šio mūšio dalyviai paminėti susitaikymo dieną ir išsivaduoti nuo praėities priešiš-kumo. Apie tai kalbėjo tarptautinės karo veteranų asociacijos preziden-tas pulkininkas Clark, pažymėdamas, kad karo veteranai viliasi, jog ateities kartoms nebereiks kariauti, o iš pergyventų karo baisumų gims ryžtas kovoti už taiką ir solidarumą tarp tautų.

Italijos respublikos prezidentas taip pat Montecassino abatijoje atidarė viduramžių liturginių rankraščių su "Exultet" - Didįjį šeštadienį giedamos šlovinimo giesmės- tekstais parodą. Visame pasaulyje tėra tik 31 ant pergamento surašytas tokios rūšies tekstas. Paroda Montecassino abatijoje veiks iki rugpjūčio pabaigos.

Cassino mūšis prasidėjo 1943 metų pabaigoje. Sąjungininkai 1943 metų rudenį išsilaipino Sicilijoje ir gana greit, be didesnio vokiečių pasipriešinimo atžygiavo iki Cassino. Čia susiformavo fronto linija, kurią pavyko pralaužti tik po pusės metų inirtingų kovų. Per visą pusę metų trūkusį mūšį žuvo apie 200,000 sąjungininkų kareivių ir daugiau negu 22,000 vokiečių. 1944 m. gegužės 18 d. fronto liniją ties Cassino Benediktinų abatija pralaužė generolo Anders vadovaujami lenkų daliniai, mūšio lauke palikę tūkstantį žuvusiųjų.

Cassino mūšio metu dėl sąjungininkų strategų klaidos buvo visiškai subombarduotas benediktinų vienuolynas. Sąjungininkai, manydami, kad vokiečių daliniai yra išitvirtinę abatijoje, vienuolyną visiškai subombardavo. Tik po mūšio paaiškėjo, kad vokiečiai, norėdami išsaugoti vienuolyną, nebuvo jame išitvirtinę. Dar daugiau, numatydami bom-bardavimą, patys vokiečiai iš vienuolyno iškeldino ir šitaip išsaugojo nuo sunaikinimo abatijoje saugotus rankraščius ir kitas meno vertybes.

VRLS

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$680 r.t.
Chicago-Vilnius-Chicago \$680 r.t.

One way to Vilnius \$450
One way to Kaunas \$420

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

Special Fare to Lithuania
New York - Vilnius, Kaunas - New York \$655
Vilnius, Kaunas - New York - Vilnius, Kaunas \$695
New York - Vilnius, Kaunas \$440
Vilnius, Kaunas - New York \$460

East West Tours and Travel Consulting
10 East 39 Street, 1021, NY, NY 10016
Tel.: (212) 545 - 0737

**Geriausios kelionės į Pabaltijį
LIETUVA '94**

**Skambinkit mums dėl kelionių sutvarkymo!
Pigiausios kainos per
Finnair ir SAS
Turistinė ir Biznio klasė
- Viešbučiai -**

BALTIJOS KRAŠTAI

**Prašykite mūsų naujos brošiūros apie
Skandinaviją ir kitus Pabaltijo kraštus.**

1 - 800 - 451 - 9511

UNIONTOURS

Isteigta 1931

245 Fifth Ave., New York, N.Y. 10016
Tel: 212 - 683 - 9500 Fax: 212 - 683 - 9511

Member
ASTA
American Society
of Travel Agents

atlanta IE, Inc.
800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Skubus ir patikimas siuntinių persiuntimas
į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.
Žemos patarnavimų kainos, greitas, paslaugus ser-visas, garantuotas siuntinių saugumas, labdaros siun-tinių persiuntimas.

NAUJOVĖ: CT, NY, NJ valstijose gyvenantiems siūlo-mas siuntinių paėmimas iš namų!!!

JUMS patogiu laiku, JUMS patogią dieną, į JUMS patogią vietą MŪSŲ atstovas atvyks paimti JUSŲ siun-tinių. 24 valandas per dieną, 7 dienas per savaitę, 365 dienas į metus!

**SKAMBINKITE MUMS NEMOKAMU telefonu
1 - 800 - 775 - 7363**

**arba kreipkitės į MŪSŲ atstovą N.Y. valstijoje tel:
1 - 914 - 258 - 5133**

JUNE PICK-UP SCHEDULE

6/25 SAT	BROOKLYN, NY	12-2 PM (Kult. Žid.)
6/28 TUES	NEW BRITAIN, CT	11-12 AM
	NEW HAVEN, CT	2-3 PM
	WATERBURY, CT	5-7 PM
6/29 WED	KEARNY, NJ	10-12 AM
	PATERSON, NJ	1-2 PM
6/30 THURS	PHILADELPHIA, PA	9-11 AM
	BALTIMORE, MD	4-6 PM

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296 - 4130

ATGIMUSIOS LIETUVOS DAINOS

Jūs galite namuose klausytis gražiausių Lietuvos estradinių dainų, jei įsigysite trijų kasetių komplektą (po 90 minučių kiekviena) tik už 17 dol.

(Persiuntimui pridėti 2 dol.)
Dėl užsakymų skambinti:
Darbininko administracijai
9 val. r. - 4 val. p. p.
tel. 718 827-1351
arba rašyti:
Darbininkas (administr.)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

**MES SIŪLOME
PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ
IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS
AMERIKOJE AR KANADOJE**

Paskambinkite mums ir sužinokite mūsų siūlomas kainas!

Ferrante Travel Center
135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432 **(201) 592-8780**

Vokietijos ateitininkų šventė

Kaip kasmet, taip ir šiais metais susirinko Vokietijos ateitininkai gegužės 21-23 dienomis pas prelatą Antaną Bungą Memmingene Sekminėms. Šeštadienio vakarą po kambarių pasiskirstymo, visi susirinko prelo seklyčioje. Studentas Darius Udrys skaitė paskaitą "Ateitininkas laisvoje visuomenėje". Po paskaitos ir diskusijų buvo padainuota ir pasilinksmin-

ta.

Sekminių rytą per mišias įžodį davė penki Vasario 16-osios gimnazijos mokiniai: Džeraldas Bieliauskas, Rasa Slankauskaitė, Rasa Markšaitytė, Tobias Šrioteris ir Haroldas Matulevičius. Įžodį priėmė vysk. Paulius Baltakis, kuris kartu su prel. Bunga, kun. Aliuliu ir gimnazijos kapelionu kun. Tamošiūnu aukėjo mišias. Joms pasibaigus, visi

susirinko paviljone ir išklaušė kun. Vaclovo Aliulio paskaitą apie katalikų Bažnyčios padėtį Lietuvoje. Pavalgę pietus, išvykome į Alpes. Sekminių vakarą gimnazistai atliko programą: dainavo ir vaidino. Po programos vyko linksmas po būvis ir žaidimai.

Sekminių pirmadienį po mišiu dalyviams kalbėjo kun. Hermanas Šulcas. Jis šešiolika metų dirbo Ruandoje misionieriumi ir buvo išgelbėtas iš tenai prasidėjusių skerdynių. Viską, kas jam buvo brangu, jis turėjo palikti.

Laima Lipšytė,
9-os klasės moksleivė

Stepo Zobarsko mirties 10-čio minėjimo New Yorke dalyviai. Liudo Tamošaičio nuotrauka

P A D Ė K A

Š. m. gegužės 27 d. Kultūros Židinyje įvyko paskutinė 1993/94 mokslo metų anglų kalbos kursų pamoka, po kurios gerb. mokytoja Aldona Marijošienė kursų uždarymo proga visus pakvietė maloniam vakarui pas save į namus.

Šis vakaras vyko malonioje atmosferoje. Žmonių nuotaika buvo puiki, vakaro dalyviai maloniai pabendraavo, padiskutavo, pasiginčijo, kai kas smagiai pašoko, o ir vaikučiams buvo daug džiaugsmo. Šventiška nuotaiką dar labiau pakėlė skanūs šašlykai ir dar skanesni hamburgeriai. Nuo karščio visus gelbėjo stalas su gaivinančiais gėrimais. Šis vakaras daug kam paliko gerą ir malonų įspūdį.

Todėl mes visi šio vakaro svečiai dėkojame ponams Marijošiams už labai malonų vakarą ir už įdėtą energiją bei laiką, beruošiant šį vakarą.

Taip pat dėkojame mokytojams: Aldonai Marijošienei, Genutei Gedminienei, Vidai Penikienei už jų pasiaukojimą, metodinę ir praktinę pagalbą, o labiausiai mes dėkingi už žmoniškumą, už pagalbą įvairiausiais klausimais.

Taip pat dėkojame šių kursų pradininkėms, Queens apylinkės pirmininkei Ramutei Česnavičienei ir Vidai Jankauskienei už jų pagalbą, organizuojant šiuos kursus.

Dėkojame Kultūros Židinio vadovybei už suteiktas patalpas ir kursų finansavimą. Norime pareikšti padėką ir Raimundui bei Valdai Gubams už papildomus rūpesčius, tvarkant Kultūros Židinį.

Su pagarba,
kursų studentai

Alice Stephens muzikos stipendija

Alice Stephens, daugelį metų dėjęsi muziką Chicago Conservatory College (dabar jau uždaryta) ir Marijos Aukštesniojoje Mokykloje, o taip pat vadovavusi keliems chorams, mirė 1984 m. rugpjūčio mėn. Muzikės gerbėjai ir jos buvę mokiniai bei mokinės sudarė fondą iš kurio skiriamos stipendijos jauniems solistams. Pirmą kartą \$1000 stipendija paskirta 1993 m. Virginijai Bruozis iš Clevelando.

Šių metų stipendijos laimėtoja apspres-konkursinės varžybos 1994 m. rugsėjo 24 d. Marijos Aukštesniojoje Mokykloje. Registruotis gali solista nuo 16 iki 40 metų adresu: Lira Ensemble, 3750 West Paterson Avenue, Chicago, IL 60659. Telef. 312 539-4900. Iš tolimesnių vietų nemokamai galima skambinti 1 - 800-547-LIRA.

Alice Stephens fondo globėjai mielai kviečia buvusius muzikės mokinčius ir draugus prisidėti savo aukomis ir prie šio fondo ugdymo. Čekius, pažymint, kad pinigai skiriami A. S. fondui, siųsti ką tik paminėtu Lira Ensemble adresu.

A.† A. BRONEI ONIŪNIENEI

mirus, jos vyrą Bronių Oniūną ir visus artimuosius gilčiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Apolina Staškūnienė
Julytė Johnson su šeima
Raimondas Staškūnas su šeima

Florida, Juno Beach

A.† A. BRONEI ONIŪNIENEI

mirus, jos vyrui, mielam Broniui reiškiamo giliausią užuojautą ir kartu liūdime.

Rūta Jauniškienė
Eglė, Valdas ir Audra Duobos

Mielai mūsų sesei A.† A. BRONEI ONIŪNIENEI

taip netikėtai ir staiga atsiskyrus iš mūsų tarpo, dideliame liūdesyje likusiam jos vyrui Broniui, giminėms bei artimiesiems reiškiamo gilios užuojautą ir kartu liūdime.

Lietuvos Dukterų Draugijos
Juno Beach skyrius

MIRTIES PRANEŠIMAS

Pranešame draugams ir pažįstamiems, kad š. m. birželio 15 d., sulaukęs 99 metų amžiaus, mirė

A.† A.

Mokytojas MYKOLAS ŽIDONIS

Gyveno New Havene, CT. Gimė 1894 m. spalio 13 d. Lietuvoje, Udrijos kaime, netoli Alytaus miesto. Baigė Veiverių mokytojų seminariją, Vilniaus Universiteto teisių fakultetą ir Vilniaus pedagoginį institutą. Buvo direktorius Veisiejų ir Gelvonų vidurinėse mokyklose. Mykolas Židonis - pirmas mokytojas šiose mokyklose, kuris vaikus mokė lietuvių kalba. Nuo 1929 m. Alytuje - pradžios mokyklų inspektorius, o nuo 1940 m. dirbo inspektoriumi Vilniuje. Pabėgėlių stovyklose Vokietijoje organizavo lietuviškas mokyklas ir buvo švietimo valdybos pirmininku. Mokytojo darbą visur jungė su plačia visuomenine veikla (Šauliuose, Skautuose ir kt.). Jo dėdė kun. Juozas Židanavičius (Seirijų Juozas), anksčiau Amerikoje statė lietuvišką bažnyčią Amsterdam, NY. Ten Velionis persikėlė iš Vokietijos. Amerikoje dirbo fabrikuose, taip pat dalyvavo visuomeninėje ir švietėjiškoje veikloje.

Paliko Amerikoje dukras Lijolė Židonytė ir Genovaitė Židonytė-Vėbrienė, anukė Vaiva Vėbraitė-Gustienė ir jos vyras James Gust, keturi proanūčiai: Aras, Liepa, Lokys ir Sirvydas, taip pat Lietuvoje ir Lenkijoje daug kitų gimičių.

Atsisveikinimas ir gedulingos mišios įvyko birželio mėn. 17 d. New Havene, CT, Šv. Kazimiero bažnyčioje. Velionis palaidotas Šv. Lauryno kapinėse, šalia anksčiau mirusios žmonos A.A. Genovaitės Vosyliūtės-Židonienės.

Šeima dėkoja visiems, ištiesusiems ranką nuliūdimo valandoje. Ypač dėkojame kun. Albertui Karaliui, aukojusiam mišias.

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos vedėją išlydint

New Yorke Kultūros Židinio kieme yra gražus namas, kur dirba dvi lietuviškos įstaigos: Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa ir Tautos Fondas. Iš Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos birželio 15 d. pasitraukė uoli darbuotoja Rūta Virkutyte. Visi šio namo darbuotojai, pasi-

kvietę "Darbininko" redakcijos ir administracijos darbuotojus, birželio 15 d. jai surengė išleistuves.

Rūta Virkutyte gimė 1967 m. Connecticute, užaugo Hartfordo artume, kur ten tebegyvena jos tėvai. Amerikos katalikų universitetą 1989 m. bakalauro laipsniu baigė magna cum laude. Studijavo politinius mokslus. Studijų metais talkino Lietuvių Informacijos Centru Washington. Po to semestrą studijavo rusų kalbą Maskvoje, Puškino rusų kalbos ir literatūros institute.

Lietuvių Katalikų Religinėje Šalpoje, Lietuvių Informacijos Centre pradėjo dirbti 1990 metais. Nuo 1992 m. ėjo reikalų vedėjos pareigas. Tarnybos metu buvo nuvažiavusi į Lietuvą ir ten susipažino su katalikiškais mokyklomis, kitomis įstaigomis bei asmenimis, su kuriais Lietuvių Katalikų Šalpa bendradarbiauja.

Rūta puikiai kalba lietuviškai, yra pravedusi minėjimų programą Kultūros Židinyje, buvo Kultūros Židinio Tarybos nare, JAV LB Tarybos nare. Studijų metais

Rūta Virkutyte
Vito Naujiko nuotrauka

buvo JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos centro valdybos sekretorė bei Washingtono skyriaus pirmininkė. Rengiant šį Pasaulio jaunimo kongresą, buvo rengimo komitete lėšų telkimo koordinatore. Dabar vyksta į Lietuvą, kur dalyvaus Jaunimo kongrese ir dalį vasaros praleis Anglijoje.

Nuo rudens, siekdama magistrės laipsnio, pradės studijas Johns Hopkins Universitete Baltimorėje. Studijuos sveikatos apsaugą - Program in Health Policy. (p.j.)

Mirė Stasys Vaiciekauskas

Stasys Vaiciekauskas, gyv. Woodhaven, NY, staiga mirė birželio 18 d., gavęs širdies priepuolį. Nors buvo nuvežtas į Jamaica Hospital, bet neatgaivintas. Buvo gimęs 1927 m. Kaune. 1945 m. išvyko į Lenkiją, kur išgyveno iki 1979 m. Ten baigė studijas, įgydamas inžinieriaus architekto diplomą ir dirbo savo profesijoje. 1979 m. imigravo į Ameriką ir apsigyveno Woodhaven, NY. Visą laiką iki pensijos išdirbo Pranciškonų spaustuveje kaip fotografas - pleitų gamintojas. Buvo gero būdo, sielojosi dėl Lietuvos likimo; labai mylėjo savo šeimą. Nuliūdime liko žmona Sofija, duklė Kristina su šeima, sūnus Witold su šeima Aus-

Stasys Vaiciekauskas

traliijoje. Buvo pašarvotas Shalins laidojimo įstaigoje. Palaidotas birželio 22 d. iš St. Thomas bažnyčios Woodhavene, Cypress Hills kapinėse.

Staiga mirus mūsų visų didžiai gerbiamam, visą savo gyvenimą atidavusiam darbui ir rūpesčiui dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės, Jo Ekscelencijai Ambasadoriui

A.† A. STASIUI LOZORAIČIUI,

žmonai Danielai, broliui Ambasadoriui Kaziumi su šeima, giminėms ir artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

TAUTOS FONDAS

Mylimam vyrui, tėvui ir seneliui

A.† A. STASIUI VAICIEKAUSKUI

staiga mirus, nuoširdžiai užjaučiame žmoną Sofiją, dukterį Kristiną su šeima, sūnų Witold su šeima ir kitus artimuosius.

"DARBININKO" REDAKCIJA
"DARBININKO" ADMINISTRACIJA
Buv. Pranciškonų spaustuvės bendradarbiai

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Prof. dr. Aldona Šlepetytė-Janace, Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos (PLKOS) valdybos pirmininkė, gegužės mėn. pabaigoje dalyvavo Pasaulio Katalikių Moterų Organizacijos unijos (WUCWO) tarybos posėdyje Romoje. Tarybos narė, suvažiavusios iš keturių kontinentų, buvo priimtos kardinolo Trujillo, Vatikano Šeimos komisijos pirmininko, ilgesniam pokalbiui ir vėliau susitikimo su kardinolu Sudano, Vatikano Žmogaus Teisių komisijos pirmininku. Be kitų svarbių klausimų, WUCWO tarybos posėdžių metu buvo sudarytos gairės ir nustatyta programa sekančiam Pasaulio Katalikių Moterų Organizacijų Unijos kongresui, kuris įvyks 1996 m. Camberroje, Australijoje.

Lietuvos Vyčių 110 kuopos 40 atstovų, vadovaujami kuopos pirmininko Bruno Rutkūno, dalyvavo Maspetho parade, kurį organizavo United Veterans ir Fraternal Organizations of Maspeth gegužės 29 d. Moterys buvo pasipuošusios tautiniais drabužiais, o kiti nariai prie kepurių turėjo trispalvius ženklus su užrašu "I'm proud to be Lithuanian". Buvo nešamos lietuviškos vėliavos ir plakatai su užrašais "May the 300,000 Lithuanians who were killed by the Soviets rest in peace". Moterys su tautiniais drabužiais nešė trispalvius (raudona, balta ir mėlyna) gėlių vainikus, o daugelis vyrų buvo pasipuošę tautinėmis juostomis.

Dr. Giedrė Kumpikaitė, kuri jau daugelį metų dėsto prancūzų kalbą ir literatūrą Nassau County, NY, gavo premiją iš Prancūzijos ambasados "Services Culturels" ir iš Amerikos Prancūzų Mokytojų Draugijos kaip "Ypatingai pasižymėjusi prancūzų dėstytoja". Jai buvo įteiktas atžymėjimas Hofstra universitete gegužės 26 d. Ši premija įteikta pirmą kartą.

Dominikos Linertienės mirties metinėms atminti jos vyras Teodoras Linertas (Glen Cove, NY) už jos sielą užprašė Gregorines mišias, kurios lietuvių pranciškonų vienuolyne Brooklyne bus laikomos visą liepos mėnesį. Tuo laikui giminės bei draugai taip pat kviečiami pasimelsti už Dominikos Linertienės sielą.

Už a. a. Lidijos Stanaitienės sielą, jos mirties 25 metų sukaktį prisimenant, mišios bus aukojamos birželio 25 d. 11 val. Apiešimo parapijos bažnyčioje. Marina ir Zigmars Raulinaičiai prašo draugus ir pažįstamus prisiminti ją maldose.

sekmadienį, liepos 31 d.

Nek. Pr. Marijos Seserų vienuolyno sodyboje
PUTNAM, Connecticut

METINIS PIKNIKAS

Lietuvių Susitikimo Šventė

11:00 Koncelebruotos ŠV. MIŠIOS

Pagrindinis celebrantas: Tėv. JONAS BACEVIČIUS, OFM

12:00 VAIŠĖS, užsiėmimai

1:00 Neringos ALUMNŲ Susirinkimas

3:00 PROGRAMA - NERINGOS 25 m. SUKAKTIES PAMINĖJIMAS
Vėliavų nuleidimas

4:00 MALDOS VALANDĖLĖ už Lietuvą

4:30 Dėdžių dovanų TRAUKIMAS

ir užkandis prieš kėlionę namo

Atvykite pabendrauti ir pasidžiaugti -

pasikvieskite ir savo draugus!

Kultūros Židinyje lankėsi Arkivyskupas Audrys J. Bačkis

Birželio 8 - 15 dienomis Audrys J. Bačkis, Vilniaus Arkivyskupas Metropolitai ir Lietuvos Vyskų Konferencijos pirmininkas, lankėsi New Yorke ir viešėjo Chicagoje, kur dalyvavo birželio įvykių minėjime, aplankė įvairias įstaigas. Į New Yorką jis buvo pakviestas Šv. Jono universiteto tarybos nariu, aptarti universiteto veiklą Lietuvoje, nes šis universitetas yra užmezgęs ryšius su Vilniaus universitetu ir stengiasi jam įvairiais būdais padėti. New Yorke buvo apsisostojęs Pranciškonų vienuolyne ir buvo vysk. Pauliaus A. Baltakio, OFM, svečias. Lankėsi pas kard. John O'Connor ir kt. Birželio 14 d. vakare, Kultūros Židinyje, Religinės Šalpos suruoštame susitikime su lietuvių visuomene, padarė įdomų ir išsamų pranešimą apie Bažnyčios padėtį Lietuvoje. Atsakinėjo ir į klausimus.

Birželio 15 d., prieš išskrisdamas olandų aviakompanijos lėktuvu į Lietuvą, aplankė ir "Darbininko" įstaigą.

Atsiveikinome su Ambasadoriumi Stasiu Lozoraičiu

Putnam, CT, Nekaltai Pradėtos M. Marijos seserų koplyčioje birželio 17 d. buvo aukojamos mišios už a. a. ambasadorių Stasį Lozoraitį. Koncelebracinėms mišioms vadovavo vysk. Paulius A. Baltakis, OFM. Su juo koncelebravo prel. Vytautas Balčiūnas, kun. dr. Valdemaras Cukuras, ir kun. Rapolas Krasauskas. Mišių metų giedojo seselių choras.

Nuliūdime dalyvavo našlė Daniela, brolis Kazimieras (Ambasadorius prie Šv. Sosto) su žmona Giovanna, Lietuvos ambasadorius prie Jungtinių Tautų Anicetas Simutis su žmona Janina, buvę ambasadoriaus štabo Washingtono darbuotojai.

Mišių pabaigoje ambasadorius Kazys Lozoraitis perskaitė popiežiaus Jono Pauliaus II užuojautos telegramą, kurioje jis "prašo Dievo gailestingumo, paramos ir krikščioniškos vilties, meldamas amžinos ramybės mirusiajam, ir, tikėdamas Kristaus prisikėlimu, siunčia Apaštalinį palaiminimą". Po mišių lietuviška trispalve apdengtas karstas su velionio palaiškais buvo nuneštas į vienuolyną priklausančias Dangaus Vartų kapines. Atsiveikinimo žodį tarė Viktoras Nakas, šeimos vardu susirinkusiems padėjo ambasadorius Kazys Lozoraitis. Po to, kai buvo sugiedotas Lietuvos himnas, Ambasadorius Anicetas Simutis įteikė p. Danielai Lozoraitienei trispalvę. Skambant "Marija, Marija", karstas buvo nuleistas ir svetinga Putnamo žemė, mažas Lietuvos kampelis tolimuose užjūriuose, amžinajam poilsiui priglaudė a. a. Stasį Lozoraitį.

Visu, norinčių savo aukomis pagerbti a. a. Stasio Lozoraičio atminimą, velionio šeima prašo aukoti Marijos Nekalto Prasidėjimo vienuolynui. Surinktas lėšas vienuolyno seselės numato skirti Kaune statomai koplyčiai įrengti.

Reikalinga moteris slaugyti invalide ligonę (invalido vežimėlyje), 55 metų, kalba lietuviškai. Turi gyventi šeimoje - West Orange, NJ. Darbas prasidės nuo spalio 1 d. Skambinti (201) 669-0020. (sk.)

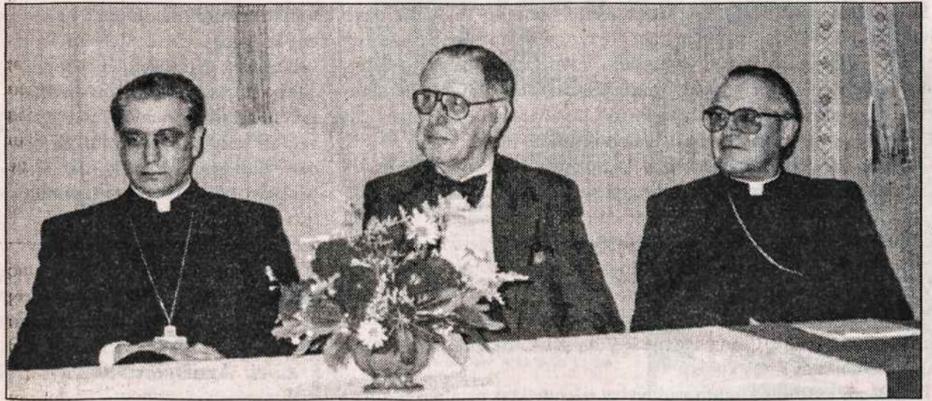
TALPINTUVAI PER TRANSPAK siunčiami kas savaitę. Skubius siuntinius siunčiame AIR CARGO. Pinigai pervedami doleriais. TRANSPAK, 2638 W. 69th Street, Chicago, IL 60629. Telef. 312 436-7772. CONNECTICUT valstijoje 203 232-6600. (sk.)

ATLANTA IE Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovės atstovai, į New Yorką atvyks birželio 25 d., šeštadienį, 12 - 2 val. popiet. Siuntinius priims Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose. Jokių muitų nėra. Dėl informacijų skambinkite tel.: (914) 258 - 5133. (Žiūrėkite skelbimą 6 psl., kada siuntiniai paimami iš kitų vietovių).

Palangoje, naujame rajone parduodamas 3 kambarių ir virtuvės butas su baldais, trečiame aukšte. Kambariai nepereinami, yra du balkonai. Skambinti: 908 521-5784. Palangoje skambinti: 31757. (sk.)

Dalis lietuvių pranciškonų novicų su Arkivyskupu Vilniaus Metropolitu Audriu Bačkiumi, magistru Tėv. Jonu Bacevičiumi ir viceprovinciolu Tėv. Pranciškumi Giedgaudu.

Arkivyskupas Audrys Bačkis, Vilniaus Metropolitanas, Lietuvos Ambasadorius Anicetas Simutis ir Vyskupas Paulius Baltakis, OFM, birželio 14 d. Kultūros Židinio mažojoje salėje. Abi nuotraukos Albinos Žumbakienės

Birželio trėmimų minėjimas K. Židinyje

-Prie laisvės kryžiaus sudeginta melų knyga-

New Yorko lietuviška visuomenė jaudino, kad birželio 19 d., kai bus minima didieji lietuvių trėmimai, taip pat bus sudeginta "Lietuvos kovų ir kančių istorijos" pirmasis tomas. Knyga pasmerkta ir Lietuvoje, ir išeivijoje.

Pamaldos bažnyčioje

Birželio 19 d. sekmadienį, 11 val. Apiešimo parapijos bažnyčioje tremtinių intencija buvo pamaldos. Mišias aukojo kun. Vytautas Pikturna, pasakęs įspūdingą pamokslą, ir kun. Stasys Raila.

Minėjimas K. Židinyje

Antroji minėjimo dalis vyko Kultūros Židinyje.

Įvadinėmis mintimis minėjimą pradėjo LB NY apygardos pirmininkas. Maldą sukalbėjo Tėv. dr. Kornelijus Bučmys, OFM, "Darbininko" vyr. redaktorius.

Moterims siūlomi darbai

amerikiečių šeimose. Siūlo patikima agentūra. Moterys turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Skambinti tel.: (516) 377-1401. (sk.)

Antano Masionio atsiminimų knyga "Ateitininkų dvasia nepalūžo" gaunama ir "Darbininko" administracijoje, 214 psl. knyga gausiai iliustruota. Kaina \$10, persiuntimo išlaidoms padengti pridėdama \$2. Užsakoma adresu: "Darbininkas", 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, 1994 metams paliko tą pačią metinę prenumeratą \$85 oro paštu. Čekį \$85 išrašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV įgaliotiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 708 986-1613.

Kaune, Laisvės alėjoje ir Senamiestyje parduodami 3-jų ir 4-ųjų kambarių butai. Naujai restauruoti, parketinės grindys aukštos lubos. Dviejuose butuose yra židiniai. Pardavimo kainos - nuo 30,000 iki 40,000 JAV dolerių. Skambinti tel. 370-7 22 86 56, fax 370-7 22 34 71. (sk.)

tota Lietuvos istorija, pavadino "melų knyga". Tokia ir reikia sudeginti.

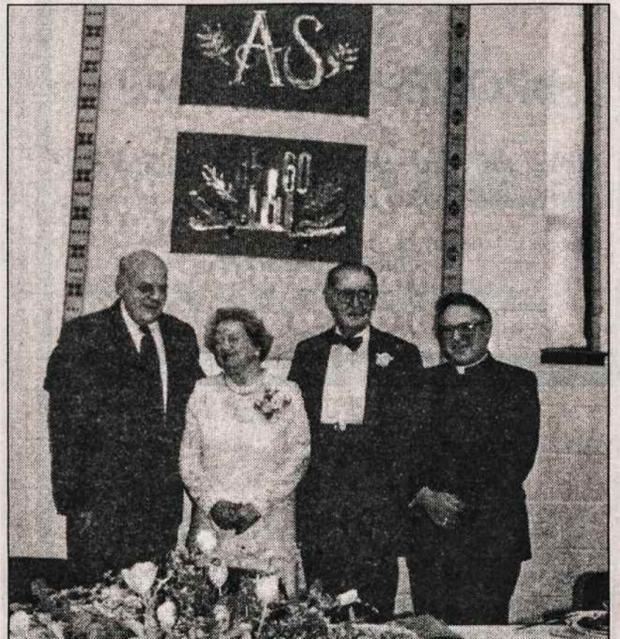
Liepsnojant laužui - degant "melų knygai", susirinkę ir aplink sustoję sugiedojo Lietuvos himną. Tuo buvo išreikštas tautos ryžtas ginti savo interesus.

Pabendravimo valandėlė
Po to žmonės perėjo į kiemą, kur medžių šešėliuose buvo sustatyti stalai.

Mažojije salėje ant stalų buvo išstatyta įdomi fotografijų paroda. Panevėžio apylinkėje partizanai buvo betoniniame inde palaidojo savo kovos nuotrauką. Dabar neseniai indas buvo surastas. Nuotraukos padidintos ir čia dabar išstatytos. Visa slaptoji kariuomenė, išdriususi pasipriešinti okupantui. Ir kur šiandien tie vyrai?! Dauguma jų žuvo. Išliko tik vienas kitas.

Šią parodą surengė Tautos Fondo valdyba, kuriai dabar vadovauja Jonas Vilgalys.

Išvažinėjo, išsiskirstė žmonės. Kieme baigėsi tvanki karšta diena. Mums vėl reikės laukti rudens, kada kultūrinis gyvenimas suaktyvės ir mes susirinkime į šias sales, vėl organizuosime lietuvišką kultūrinę veiklą. (p.j.)

Tėsis Frederick Schmidt, Janina Simutienė, Ambasadorius Anicetas Simutis ir Vyskupas Paulius Baltakis, OFM, Kultūros Židinyje birželio 5 d. Ambasadoriaus A. Simučio pagerbime. Liudo Tamošaičio nuotrauka